

poročevalec

DRŽAVNEGA SVETA REPUBLIKE SLOVENIJE

Ljubljana, 18. marec 2005

Letnik XIII

Št. 3

Zahteva državnega sveta za parlamentarno preiskavo 2

Mnenje državnega sveta ob obravnavi predloga za začetek postopka za spremembo Ustave Republike Slovenije 6

Mnenje državnega sveta ob obravnavi predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o javnih uslužbencih 6

Sklep državnega sveta ob obravnavi zaključkov s posveta Izenačevanje možnosti invalidov 6

Sklepi državnega sveta ob obravnavanih vprašanjih in pobudah 7

Izenačevanje možnosti invalidov - posvet 15

Poklicno uveljavljanje žensk v Sloveniji - posvet 18

Peta alineja 1. odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije - državni svet zahteva parlamentarno preiskavo

Zahteva državnega sveta, da državni zbor odredi parlamentarno preiskavo o politični odgovornosti nosilcev javnih funkcij v Vladi Republike Slovenije, na Ministrstvu za pravosodje in Vrhovnem državnem tožilstvu Republike Slovenije

Državni svet Republike Slovenije je na 30. seji 16.2.2005 na podlagi 5. alineje prvega odstavka 97. člena ustave Republike Slovenije in drugega odstavka 44. člena poslovnika državnega sveta sprejel

ZAHTEVO

da naj Državni zbor Republike Slovenije v skladu s 93. členom ustave, 1. členom Zakona o parlamentarni preiskavi (Ur. l. RS, št. 63/93 in 63/94) in drugega odstavka 1. člena Poslovnika o parlamentarni preiskavi (Ur. l. RS, št. 63/93 in 33/2003) odredi parlamentarno preiskavo o politični odgovornosti nosilcev javnih funkcij v Vladi Republike Slovenije, na Ministrstvu za pravosodje in Vrhovnem Državnem tožilstvu Republike Slovenije, za spremembo zakonodaje ter sprejme druge odločitve iz njegove ustavne pristojnosti.

Namen preiskave je:

- ugotoviti in oceniti dejansko stanje, ki bo lahko služilo kot podlaga za odločanje Državnega zbora o politični odgovornosti nosilcev javnih funkcij zaradi povzročanja politično škodljivega in pravno nedopustnega stanja,
- ugotoviti stopnjo vpletenosti posameznih nosilcev javnih funkcij in oceniti njihov politični vpliv na posledice vodenja politike pregona in
- ugotoviti vzroke in okoliščine, ki lahko povzročajo nezakonito in neodgovorno delo državnega tožilstva ter spremeniti zakonodajo, ki bi onemogočala takšna ravnanja.

Preiskava je javnega pomena oziroma je v javnem interesu:

Preiskava je javnega pomena oziroma je v javnem interesu zaradi velike moralne in materialne škode, ki je storjena Republiki Sloveniji zaradi nezadovoljivega delovanja organov pregona in mehanizmov nadzora, ki mečejo slabo luč na celotno pravosodno vejo oblasti; velika moralna škoda je storjena tudi vsem posameznikom, ki so bili nezakonito preganjani s strani organov pregona, česar ne more izbrisati nobena odškodninska tožba, katerih povračilo gre iz državnega proračuna.

V skladu s prvim odstavkom 5. člena poslovnika o parlamentarni preiskavi naj državni zbor imenuje posebno preiskovalno komisijo.

Preiskava naj zajame obdobje prejšnjega mandata 2000-2004.

V skladu s šestim odstavkom 2. člena Poslovnika o parlamentarni preiskavi državni svet določa za svojega predstavnika pri obravnavi zahteve na seji državnega zbora državnega svetnika Jožeta Ilca.

Predlog dokazov:

V parlamentarni preiskavi naj se kot dokaz preučijo:

- skupno poročilo o delu državnih tožilstev za leto 2003,
- magnetogram 24. seje Komisije za politični sistem z 10.6.2004
- Odgovor Ministrstva za pravosodje št. 161-02-21/2004(0511) z dne 25.1.2005
- Odgovor Varuha človekovih pravic št. 01-1/2005-2-BU z dne 11.1.2005 in
- ostale dokaze, za katere bo preiskovalna komisija v dokaznem sklepu menila, da so potrebni.

Ta zahteva za uvedbo preiskave javnega pomena v celoti nadomesti zahtevo državnega sveta za uvedbo preiskave javnega pomena št. 710-01/90-2/43 z dne 19.1.2005, katero je državni svet že predložil v obravnavo državnemu zboru.

Utemeljitev:

Državni svet Republike Slovenije je sprejel zahtevo za preiskavo javnega pomena, ker meni, da stanje¹ organov pregona v Republiki Sloveniji povzroča in omogoča velike zastoje pri obravnavanju zadev ter samo neobravnavanje zadev tam, kjer bi bilo to potrebno. Preiskovalna komisija lahko z neposredno in smiselno uporabo institutov kazenskega postopka temeljito razišče vse okoliščine za ugotovitev neustavnega in nezakonitega ravnanja nosilcev javnih funkcij v Vladi Republike Slovenije, na Ministrstvu za pravosodje in na Vrhovnem Državnem tožilstvu Republike Slovenije, ki se nanašajo na delo državnega tožilstva.

Državni svet meni, da obstajajo primeri, ko državni tožilec nima osnove za pregon, pa le tega nadaljuje, oziroma ima osnovo za pregon, pa tega ne stori. Vrhovno državno tožilstvo priznava, da ne vodi evidence o primerih, v katerih državni tožilec nima zakonske podlage za vložitev obtožnega akta, zato ta podatek tudi ni zajet v poročilu o delu državnih tožilstev². V letu 2003 so tožilstva sprožila

¹ Stanje, katerega zagovor je, da »velike svinjarije niso vedno kazniva dejanja« (Zdenka Cerar).

² Pavšalni odgovor Vrhovnega državnega tožilstva, da "je sicer jasno, da državni tožilec lahko zagreši večjo nepravilnost, če ne začne kazenskega postopka v primeru, ko bi ga moral, kot pa tedaj, ko vloži obtožni akt in prepusti odločitev o kazenski odgovornosti osumljenca sodišču" s stališča dolgoletne vsestranske izpostavljenosti osumljenca nikakor ni zadovoljiv odgovor in posredno zgolj kaže odnos tožilstva do tega občutljivega področja.

postopek zoper 14.752 oseb. Zaradi pomanjkanja evidence o gornjih primerih obstoji verjetnost, da so med njimi tudi primeri, ki si pregona ne zaslužijo ali vsaj ne na taki podlagi, kot je navedena. Preiskavo je potrebno obravnavati ob upoštevanju dejstva, da Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije ocenjuje, da so tožilstva kadrovsko dovolj zasedena in da je zakonodaja s tega področja ustrežna in primerljiva z drugimi državami Evropske unije.

Disciplinskih postopkov praznaprav ni zaslediti v tožilskih vrstah, saj tožilci večinoma pred tem iz njih že odidejo. Po drugi strani pa takšno ravnanje podpira samo Vrhovno državno tožilstvo, saj se pri večini stvari nedopustno opira na drugi odstavek 42. člena Zakona o državnem tožilstvu (ZDT - Ur.l.RS, št. 63/94), ki določa, da državnega tožilca ni mogoče klicati na disciplinsko odgovornost za mnenja, ki jih je dal pri delu v zadevi, ki jo je obravnaval. Sem vsekakor ne sodijo zadeve, ki bi jih moral obravnavati, in primeri, kjer ne gre zgolj za dajanje mnenj ter vse ostale kršitve dolžnosti državnega tožilca ali ugleda in dostojanstva funkcije državnega tožilca (argumentum a contrario in 1. odstavek 42. člena ZDT). Uvedbo disciplinskega postopka zoper državnega tožilca pa imata pravico zahtevati generalni državni tožilec in minister za pravosodje (3. odstavek 42. člena ZDT).

Državna tožilstva so kot del pravosodja samostojni državni organi; njihov položaj in medsebojna razmerja ureja zakon o državnem tožilstvu. Sredstva in druge pogoje za delo državnih tožilstev zagotavlja Republika Slovenija (3. v zvezi z 2. odstavkom 5. člena ZDT). Varuh človekovih pravic pa ugotavlja, da prejme letno daleč največ pobud prav s področja pravosodja, in to predvsem v povezavi s sodnimi postopki.

Ne glede na navedeno samostojnost³ njihovo delo ni popolnoma neodvisno od celotnega pravnega reda, kateremu se morajo podrežati vsi ljudje na območju Republike Slovenije. Zakonsko podlago za politično odgovornost dajejo predvsem naslednja določila: državnotožilski red predpiše minister, pristojen za pravosodje na predlog generalnega državnega tožilca Republike Slovenije. Za uporabo državnotožilskega reda sprejema minister, pristojen za pravosodje, po predhodnem mnenju generalnega državnega tožilca, obvezna navodila in neobvezne razlage, ki se objavijo v notranjem

³ Samostojnost ni popolna neodvisnost; samostojnost bi se morala dopolnjevati na določenih področjih tožilskega dela s transparentnostjo in preglednostjo tožilskega dela, ker v nasprotnem primeru daje občutek nedostopnosti in nepotrebne zakritosti informacij in dela. Na eni izmed komercialnih televizij je bil naslov oddaje »(Ne)Enakost pred zakonom« in v zvezi s tem postavljano vprašanje: Ali menite, da sta policija in državno tožilstvo pri svojem delu neodvisna? Kar 91% klicateljev (vseh 11.170) je odgovorilo da ne. Drug naslov oddaje je bil »Pravica v primežu politike« in vprašanje: Ali smo v Sloveniji enaki pred zakonom? Zopet je 97% klicateljev (vseh 14.708) je odgovorilo da ne. Na spletnih straneh Vrhovnega državnega tožilstva niso državljanom dostopna niti poročila o vsakoletnem delu državnega tožilstva; tudi sam spletni portal Vrhovnega državnega tožilstva Republike Slovenije je bil postavljen šele 8.7.2003. Do današnjega dne je bil dopolnjen vsega sedemkrat (glej www.dtrs.si).

tožilskem glasilu in pošljejo državnim tožilstvom (4. v povezavi s 3. odstavkom 7. člena ZDT). Državnotožilski red pa med drugim vsebuje tudi zelo pomembne določbe, ki se nanašajo na notranjo ureditev državnih tožilstev, dodeljevanje in odvzem zadev državnim tožilcem, pravila pisarniškega poslovanja, vodenje vpisnikov in imenikov ter evidenc, poslovanje v zadevah državnotožilske uprave⁴, obveščanje ministrstva, pristojnega za pravosodje⁵, pravila o izvajanju in nadzoru materialnega in finančnega poslovanja, pravila o rednem opravljanju zadev in poročanju, pravila o vodenju statistike in druga vprašanja v zvezi z notranjim poslovanjem državnih tožilstev. Po 10a. členu ZDT generalni državni tožilec v soglasju z ministrom, pristojnim za pravosodje, izda podrobnejše navodilo za organizacijo in delo posebne skupine. Po 10b. členu potrebno število mest državnih tožilcev v skupini določi na predlog generalnega državnega tožilca minister, pristojen za pravosodje. Če narekujejo okoliščine, v katerih bi bilo ogroženo ali onemogočeno pravočasno izvajanje funkcij državnega tožilstva, zlasti zaradi izredno povečane delovne obremenitve ali odprave večjih zaostankov pri delu, sme po 36. členu ZDT generalni državni tožilec odrediti premestitev državnih tožilcev. Po 55a. členu ZDT se lahko

⁴ Državnotožilska uprava obsega odločanje in druga opravila, s katerimi so na podlagi zakona, državnotožilskega reda in drugih podzakonskih aktov zagotovljeni pogoji za redno, pravilno, vestno in učinkovito delovanje državnega tožilstva. Med najpomembnejše zadeve državnotožilske uprave sodijo zlasti notranja organizacija in organizacija poslovanja državnih tožilstev, zagotavljanje in nadzor nad zakonitostjo, strokovno pravilnostjo in pravočasnostjo dela, izpolnjevanje obveznih navodil, obravnavanje nadzorstvenih pritožb, obveznosti in odgovornosti državnih tožilcev, kadrovsko-personalne zadeve, finančno in materialno poslovanje. Državnotožilski nadzor državnotožilske uprave pa izvaja generalni državni tožilec.

⁵ Zadeve pravosodne uprave s področja državnega tožilstva po 66c. členu ZDT opravlja ministrstvo, pristojno za pravosodje. V zadeve pravosodne uprave sodijo zagotavljanje splošnih pogojev za uspešno izvajanje državnotožilske funkcije, zlasti priprava zakonov in drugih predpisov s področja organizacije in poslovanja državnih tožilstev, položaja, pravic in obveznosti državnih tožilcev, pomočnikov in tožilskega osebja, skrb za izobraževanje in strokovno usposabljanje, zagotavljanje kadrovskih, materialnih, tehničnih in prostorskih pogojev, obravnavanje nadzorstvenih pritožb, zbiranje statističnih in drugih podatkov o delovanju državnih tožilstev, nadzor nad opravljanjem zadev državnotožilske uprave (v nadaljevanju: pravosodni nadzor) in opravljanje drugih upravnih nalog, kadar tako določa zakon. Ministrstvo, pristojno za pravosodje, izvaja pravosodni nadzor preko vodij državnih tožilstev ali Vrhovnega državnega tožilstva, glede Vrhovnega državnega tožilstva pa preko generalnega državnega tožilca.

generalni državni tožilec odloči, da se posamezne zadeve ali pravni problemi obravnavajo v obliki kolegijskega dela, po 55b. členu ZDT pa lahko minister, pristojen za pravosodje, zahteva, da se na kolegijih državnih tožilcev obravnavajo načelna vprašanja državnotožilske uprave ali njenega nadzora. Po drugem odstavku 61. člena ZDT lahko minister, pristojen za pravosodje, v zvezi z izvrševanjem svojih pristojnosti zahteva, da mu državna tožilstva poročajo o zadevah, ki jih obravnavajo. Po 64. členu ZDT daje generalni državni tožilec splošna navodila za ravnanje državnih tožilcev, ki se nanašajo na enotno uporabo zakona pri državnih tožilstvih in na izenačevanje politike pregona. Pri opravljanju pravosodnega nadzora lahko po 66č. členu ZDT izvršujejo vpogled v spise, vpisnike in drugo dokumentacijo državnega tožilstva uradniki ministrstva, pristojnega za pravosodje, na podlagi pooblastila, ki jim ga izda minister, v navzočnosti vodje državnega tožilstva oziroma skupine ali državnega tožilca, ki ga vodja za to pooblasti. Pri opravljanju tega dela so uradniki ministrstva dolžni varovati tajnost vseh pridobljenih podatkov. Posredujejo jih lahko le ministrstvu ali drugim državnim organom, ki imajo z zakonom določeno pristojnost za njihovo uporabo. Sodišče oziroma Državni zbor Republike Slovenije lahko zahteva listine iz prejšnjega odstavka na vpogled, kolikor se nanašajo na predmet kazenskega postopka oziroma na parlamentarno preiskavo.

Predsednik vlade vodi in usmerja delo vlade, skrbi za enotnost politične in upravne usmeritve vlade, usklajuje delo ministrov, predstavlja vlado ter sklicuje in vodi njene seje. Ministrom lahko daje obvezujoče napotke v zvezi z nalogami, ki izhajajo iz usmeritev vlade in so pomembne za delo posameznih ministrov. Ministri morajo obveščati vlado o vseh vprašanih, ki so pomembna za določanje in izvajanje vladne politike (14. člen Zakona o Vladi Republike Slovenije). Generalnega državnega tožilca imenuje Državni zbor na predlog Vlade RS (17. člen ZDT).

Določbe kažejo, da si predsednik vlade, minister, pristojen za pravosodje, in generalni državni tožilec delijo najpomembnejše naloge glede delovanja državnega tožilstva, zaradi česar prevzemajo tudi največjo politično odgovornost.

Vsi pravni instituti so rezultat posameznih ali skupinskih političnih odločitev; tako tudi vsa ravnanja, ki so na voljo ministrstvu za pravosodje in tožilstvu. Ne/učinkovitost pravnih institutov pa povratno učinkuje na politiko in njene odločitve. Od parlamentarnih postopkov se odgovornost za učinkovitost delovanja nadalje prenaša na vlado in v primeru tožilstva na ministrstvo, pristojno za pravosodje in Vrhovno državno tožilstvo. Glede na zgoraj navedena določila ima ministrstvo za pravosodje dovolj velika pooblastila za nadzor dela nad tožilstvom, pa do sedaj ni bistveno ukrepalo.

Pojav najbolj razvpih gospodarskih zadev vsekakor pričra in zahteva, da se spremeni 10. člen ZDT, ki določa, da se pri Vrhovnem državnem tožilstvu Republike Slovenije ustanovi skupina državnih tožilcev za posebne zadeve zgolj za pregon storilcev kaznivih dejanj s področja organiziranega kriminala, ne pa tudi nekaterih gospodarskih zadev⁶, ki lahko po težavnosti odkrivanja in preganjanja prekašajo težavnost nekaterih kaznivih dejanj s področja organiziranega kriminala. Odgovorni nosilci javnih funkcij so se do tega problematičnega in zahtevnega področja do sedaj obnašali bolj ali manj ignorantsko, na kar kaže tudi število odkritih krivcev in višina povračil oškodovancem s področja gospodarskega kriminala.

Vsa omenjena določila kakor tudi določbe o strokovnem nadzoru in nadzorstvenih pritožbah naj bi na prvi pogled zagotavljale, da se nepravilnosti ne bi smele dogajati. Pretekli dogodki, ki so se zgodili v okviru odmevnejših zadev pa kažejo, da pravila, še bolj pa njihovo izvrševanje, ni dovolj učinkovito in ne omogoča pravočasnega zaznavanja težav, ki se pojavljajo pri delovanju državnega tožilstva. Ne/vodenje in hitrost vodenja postopkov v primeru SIB banke, Oriona, Zbiljskega gaja, Rdečega križa ter drugih primerov kaže

na nezadovoljivo sistemsko rešitev ukvarjanja s takšnimi področji. Največ težav in nepravilnosti, ki se dogajajo v okviru državnega tožilstva, poznajo sami državni tožilci. Ti pa za razkrivanje nepravilnosti nimajo na voljo ustreznih institutov in postopka, ki bi zagotavljali njihovo zaščito pred kakršnikoli negativnimi povračili s strani predstojnika organa, delodajalca ali drugih oseb⁷. Zaščita človekovih pravic si zasluži največjo zaščito, zato odločitev sodišča⁸ (ki navadno sledi dolgoletnim postopkom) o oprostitvi obdolženca ali zavrnitvi obtožbe, nikakor ni zadovoljiva rešitev. Udeležencem v postopkih ni omogočena seznanitev s splošnimi navodili za ravnanje državnih tožilcev, ki se nanašajo na enotno uporabo zakona, in z obveznimi splošnimi navodili za ravnanje državnih tožilcev in državnega tožilstva (64. člen ZDT), čeprav imajo lahko ta navodila eksterne učinke z vplivom na druge udeležence v postopku⁹.

Učinkovite pritožbene poti, učinkovit nadzor nad delom institucij, ki tako ali drugače s svojim ravnanjem posegajo v človekove pravice, in učinkoviti disciplinski postopki so nujni takrat, ko se poraja dvom o zakonitem, korektnem in pravilnem delu. Če gre do stvari po napačni poti, je treba ljudem zagotoviti možnost, da lahko zahtevajo preverjanje svojih trditev o spornem ravnanju posameznikov in institucij. Če tega ni, je vladavina prava za posameznika le črka na papirju. O tem je prepričan namestnik varuha človekovih pravic Aleš Butala (časnik Delo, 13. 9. 2004), ki je v zvezi z nadzorom dela pravosodnih organov v najširšem smislu, potem ko so v javnosti izbruhnile nekatere afere, izrazil mnenje, da je zunanji nadzor včasih upravičen, čemur se državni svet popolnoma pridružuje. Vsak od nadzornih sistemov ima urejene pritožbene poti, nadzorne mehanizme in disciplinske postopke, vprašanje je le, kako so ti učinkoviti.

⁶ Ljubljana, 17. januarja (STA) - Višji državni tožilec Boštjan Penko v pogovoru za Delo ugotavlja, da so tožilci precej nemočni proti tistim, ki se ukvarjajo z gospodarskim kriminalom. Ti namreč delujejo tako, da tožilci, ki so zgolj kazenski pravniki brez poglobljenega ekonomskega ali finančnega znanja, kaznivih dejanj sploh ne prepoznajo. Tožilstvo ima sicer vse možnosti, da bi zaposlilo strokovnjake, ki bi tožilcem pomagali pri branju zapletenih poslovnih listin, vendar je strokovni center tožilstva prazen. "Posamezni ugledni gospodarstveniki in drugi člani elite izkoriščajo nekompetentnost državnih nadzornih in represivnih organov," pravi Penko. Uspehi na področju boja proti organiziranemu gospodarskemu kriminalu so po njegovem mnenju zgolj naključni in jih gre pripisati izjemnemu angažiranju posameznikov in ne sistemu. Na državni ravni nimamo vzpostavljene politike kazenskega pregona, ki bi bila usmerjena v ključna področja, kjer prihaja do največje erozije našega sistema, ker številni "ugledni" člani gospodarsko-politične elite izkoriščajo nekompetentnost državnih nadzornih in represivnih organov. Prejšnje vlade v svojih mandatih torej niso storile veliko, da bi iz tožilcev napravili strah in trepet finančnih malverzantov, ki se še vedno uspešno izmikajo organom pregona.

Sistem nadzora nad delom se mora na podlagi zakonodajne ravni šele udejanjiti tudi v praksi. Eno je ureditev na normativni ravni, drugo je njeno izvajanje. Preiskava naj poda odgovore na naslednja eksemplifikativno našeta področja:

- zagotovitev učinkovitega pregleda nad osnovami za pregon/odstop od pregona,
- ustreznost sedanjih mehanizmov nadzora,
- način vodenja postopkov (učinkovitost sistema opozarjanja pred zastaranjem primerov, sistem ravnanja z dokazi, prednostno obravnavanje/zavlačevanje primerov, opozarjanje na napake tožilcev, protekcija nekaterih tožilcev, posameznikov in podjetij, kriminalizacija nedolžnih posameznikov oziroma oprostitev oseb, ki so oproščene predvsem zaradi dela tožilca¹⁰),
- ustreznost in zapolnjenost delovnih mest na tožilstvih, razpoložljivost višine sredstev za uspešno delo ipd.

Če tožilec slabo vodi postopek pregona, je lahko dolgotrajen ali zelo kratek. Prav nepristransko, pošteno in kakovostno sodelovanje v postopku vseh strani, brez nepotrebnega odlašanja pa je tisto, kar javnost in posamezniki utemeljeno pričakujejo. Nepravilnosti se ne pojavljajo, če je v prvi vrsti vodja tožilstva pozoren na to, da tožilci skrbno, vestno in odgovorno opravljajo svoje delo, kar se od njih tudi pričakuje. Nadzor ne bi smel biti posebej zapleten, saj že vpogled v vpisnike pokaže, kaj se dogaja s spisom, ki je bil tožilcu dodeljen. Če je torej tožilcu uspelo v omari imeti več sto nerešenih spisov, gre del odgovornosti pripisati tistemu, ki nadzor opravlja, to pa je v prvi vrsti prvi vodja tožilstva. Le-ta ima na voljo institut premestitve, če to narekujejo okoliščine, v katerih bi bilo ogroženo ali onemogočeno pravočasno izvajanje funkcij državnega tožilstva, zlasti zaradi izredno povečane delovne obremenitve ali odprave večjih zaostankov pri delu. V primeru Železnik te določbe generalni državni tožilec očitno ni uporabil. Državni svet meni, da predvsem zaradi tega, ker ni zagotovljena ustrezna evidenca, ki bi omogočala opozarjanje na takšne primere. Če le-ta obstaja, pa je odgovornost še toliko večja.

Že sum je dovolj, da se zaščititi ne samo pravosodni sistem v celoti, pač pa tudi vsakega posameznika pred nezakonitim delovanjem državnega organa. Posameznikom bi morali omogočiti, da lahko opozorijo na napake tožilca, predlagajo uvebo disciplinskega postopka, zamenjavo tožilca, če bi tožilec slabo vodil pregon (t.i. mali processus, mali postulo) ali mu pomagajo v smislu stranske intervencije (t.i. amicus curiae – prijatelj sodišča). Državni svet verjame, da bodo institucije, tudi z novimi vodji po volitvah v državni zbor, zmogle zaščititi temeljne vrednote demokratične ureditve naše družbe in zaščititi tudi večino državnih tožilcev, ki delajo ali bi hoteli delati drugače. Z večanjem zavedanja o pomenu človekovih pravic je še toliko bolj pomembno, da so znotraj vsakega sistema učinkovito

urejene pritožbene in nadzorne poti, ker brez tega ni učinkovitega uveljavljanja in zavarovanja teh pravic. Te poti bodo dobro urejene takrat, ko bodo ljudje imeli zaupanje vanj. Dokler pa bo prevladujoč vtis, da cehovstvo onemogoča, da bi posameznik v razumnem roku prišel do poštenega rezultata, toliko časa najverjetneje ne bomo imeli odgovora niti na zgoraj omenjene primere.

Državni svet zahteva uvedbo parlamentarne preiskave, ki naj ugotovi organizacijske, sistemske pomanjkljivosti, pomanjkljivosti nadzorstvenih mehanizmov nad delom tožilstva in v okviru tožilstva, njegovimi kadri in sredstvi ter prispeva k temu, da bo možen učinkovit pregon tam, kjer je potreben, in čim bolj hitro odpravo dejanj, ki škodijo Republiki Sloveniji in njenim državljanom.

***

Za poročevalca je bil določen Jože Ilc.

⁷ Če bi bilo nevarno, da bi prišlo do nepopravljive zakasnitve nujnega procesnega ukrepa, jih zakon celo zavezuje, da opravijo dejanje, za katero so prepričani, da je protipravno ali škodljivo (drugi odstavek 65. člena ZDT)! Določba je *contradictio in adiecto* z individualno prisego državnega tožilca, ki jo izreče pred predsednikom vlade, da bo varoval pravni red Republike Slovenije in svoje delo opravljal vestno, po ustavi in zakonih (22. člen ZDT).

⁸ *Nullo actore, nullus iudex*. Brez tožnika ni sodnika. Sodišče je neodvisen razsodnik, ki sodi na podlagi obtožbe, ki pomeni okvir kazenskega zahtevka, katerega vložiti državni tožilec. Sodnik ne sme iz okvira objektivne in subjektivne identitete obtožbe in sodbe, zato je za postopek bistvenega pomena sestava obtožbe, podprte z zadostno mero dokazov, kar predstavlja tudi bistveno dolžnost državnega tožilca.

⁹ Splošna navodila vsebujejo navadno splošne norme abstraktnega značaja, ki imajo zaradi splošnosti tudi zunanji vpliv; tako niso le internega pomena za delovanje tožilstva, temveč imajo tudi posreden vpliv na konkretne akte tožilcev, s katerimi neposredno ali posredno urejajo tudi razmerja med tožilstvom in drugimi udeleženci. Splošni pravni akti z eksternim učinkom pa imajo naravo predpisa, ki morajo biti objavljeni v uradnem državnem glasilu, preden začno veljati (154. člen URS).

¹⁰ Vsako oprostilno sodbo bi lahko npr. pregledal nadrejeni tožilec in s svojim podpisom izrazil strinjanje z delom tožilca kot tudi za zavrženje kazenske ovadbe.

Druga alineja 1. odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije - državni svet daje državnemu zboru mnenja o vseh zadevah iz njegove pristojnosti

Mnenje državnega sveta **ob obravnavi predloga za začetek postopka za spremembo Ustave Republike Slovenije z osnutkom ustavnega zakona EPA 56-IV in EPA 101-IV**

Državni svet Republike Slovenije je na 30. seji, dne 16.2.2005, na podlagi prvega odstavka 55. člena zakona o državnem svetu (Ur. l. RS, št. 44/92) sprejel naslednje

MNENJE

k predlogu za začetek postopka za spremembo Ustave Republike Slovenije z osnutkom ustavnega zakona (UZ83 - EPA 56-IV) (prvopodpisani Miran Potrč) in

k predlogu za začetek postopka za spremembo Ustave

Republike Slovenije z osnutkom ustavnega zakona (UZ83 - EPA 101-IV) (prvopodpisani mag. Branko Grims)

Državni svet se je seznanil in obravnaval omenjena predloga, pri čemer je ugotovil, da sta si predloga glede imunitete zelo različna.

Državni svet ne podpira nobenega izmed omenjenih predlogov za spremembo 83. člena Ustave Republike Slovenije.

***

Za poročevalko je bila določena državna svetnica Petra Kersnič.

Mnenje državnega sveta **ob obravnavi predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o javnih uslužbencih EPA 103**

Državni svet Republike Slovenije je na 30. seji, dne 16.2.2005, na podlagi prvega odstavka 55. člena zakona o državnem svetu (Ur. l. RS, št. 44/92) sprejel naslednje

MNENJE

k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o javnih uslužbencih (ZJU-A)

Državni svet se je seznanil s predlogom zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o javnih uslužbencih (ZJU-A).

Državni svet poudarja, da mora imeti Vlada Republike Slovenije ljudi, s katerimi bo lahko nemoteno delovala in pri katerih bo uživala

zaupanje. Cilj predloga zakona je operativna učinkovitost vlade in nemoteno delovanje vladnega kolektiva, ki pa je možno le z elementarnim razumevanjem. Državna uprava ne more delovati brez hierarhije in odgovornosti, kar se vidi tudi na področju delovanja lokalne samouprave v razmerjih med županom in direktorjem občinske uprave.

Državni svet je po posvetovanju sprejel s k l e p, da v celoti podpira predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o javnih uslužbencih (ZJU-A).

***

Za poročevalca je bil določen državni svetnik mag. Adolf Zupan.

Prvi odstavek 86. člena poslovnika državnega sveta – državni svet sprejema sklepe iz svoje pristojnosti

Sklep državnega sveta **ob obravnavi zaključkov s posveta Izenačevanje možnosti invalidov**

Državni svet Republike Slovenije je na 30. seji, dne 16.2.2005, na osnovi prvega odstavka 85. a člena ter prvega in drugega odstavka 86. člena Poslovnika državnega sveta (Ur. l. RS, št. 44/93, 14/99 in 2/04) ob oblikovanju zaključkov s posveta Izenačevanje možnosti invalidov sprejel naslednje

SKLEPE:

1. Državni svet Republike Slovenije je že v letu 2001, na pobudo državnega svetnika dr. Zoltana Jana, sprejel sklep, naj Vlada Republike Slovenije oziroma Ministrstvo za delo, družino in

- socialne zadeve pripravita zakonske rešitve, ki bodo celovito uredile invalidsko in zdravstveno varstvo oseb, ki nimajo pravic iz drugih že veljavnih zakonov. V zvezi s tem je takratna Vlada Republike Slovenije sporočila, da bo uredila materialne pogoje za invalide v predlogu zakona o izenačevanju možnosti za invalide, ki naj bi ga Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve pripravilo do leta 2002. V letu 2003 je Državni svet Republike Slovenije pobudo obnovil ter zaprosil Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve ter Ministrstvo za zdravje, naj zakonsko uredita navedeno problematiko. Obe ministrstvi sta na pobudo Državnega sveta odgovorili, da je ta problematika delno rešena v zakonu o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov, ki je bil sprejet v državnem zboru v letu 2004, in da se zakon o izenačevanju možnosti invalidov pripravlja v Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve.
- Glede zgoraj navedenega in v pričakovanju, da bo predlog zakona o izenačevanju možnosti še v letošnjem letu posredovan v parlamentarno proceduro, je Državni svet Republike Slovenije, skupaj s Komisijo državnega sveta za družbene dejavnosti, 6.12.2004, ob 3. decembru - mednarodnem dnevu invalidov, organiziral posvet na temo izenačevanje možnosti invalidov.
  - Državni svet Republike Slovenije je s tem posvetom želel spodbuditi pripravo navedenega zakona in ob tem ponuditi možnost civilni iniciativi in predvsem majhnim skupinam invalidom, da podajo svoje poglede glede priprave zakonskega predloga.
  - Državni svet ugotavlja, da zakon nujno potrebujemo in da je izkazana visoka stopnja soglasja državnih institucij, stroke, uporabnikov in zainteresirane javnosti pri pripravi dokončnega zakonskega predloga.
  - Ob tem državni svet predlaga, da se v predlog zakona vključi tudi problematiko slabovidnih in slepih otrok do tretjega leta starosti. Ugotovljeno je, da je potrebno zgodnje odkrivanje slepote oziroma slabovidnosti ter celovito obravnavanje tako prizadetih otrok kot njihovih staršev. Zgodnja obravnava omogoča otroku, da na osnovi specifičnih pedagoških in terapevtskih pristopov postane do vstopa v institucionaliziran sistem vzgoje in izobraževanja sposoben maksimalne samostojnosti in neodvisnosti ter da ima oblikovane zdrave osnove za razvoj pozitivne samopodobe. Slepim in slabovidnim otrokom je potrebno zagotoviti individualen pristop obravnave, ker niti dva slabovidna otroka nista enaka pri zadovoljevanju svojih potreb.
  - Invalidnim otrokom je potrebno zagotoviti pravico do večjega obsega strokovne pomoči, ki presega umetno postavljeno mejo 3 oz. 5 ur tedensko. Invalidni otroci naj imajo tako kot odrasli invalidi pravico do osebne asistencije. Osebna asistenca slepega ali slabovidnega otroka naj predstavlja specifični poklicni profil, ki se oblikuje na zakonskem okviru zagotavljanja storitev mobilne pomoči za družino in tvori presečišče med pomočjo za dom, pomočjo na domu in socialnim servisom.
  - Državni svet podpira prizadevanja invalidskih društev pri naporih za uveljavitev razvojnega partnerstva v naši družbi, ki pomeni večje zaposlovanje osebnih asistentov ter tako tudi invalidov samih. Razvojno partnerstvo vključuje povezavo med Zavodom Republike Slovenije za zaposlovanje, invalidskimi društvi, Fakulteto za socialno delo, Centrom za neprofitni management, Gospodarsko zbornico Slovenije in Institutom za rehabilitacijo, ki naj bi skupno razvijali trajne možnosti za neodvisno življenje oseb z ovirami, omogočali zaposlovanje osebnih asistentov ter s tem ustvarjali tudi nova delovna mesta. Z oblikovanjem novih poklicnih profilov bi povečevali tudi zaposlitvene možnosti dolgotrajno brezposelnih oseb. Osnovno poslanstvo razvojnega partnerstva predstavlja spodbujanje oseb z ovirami za aktivno vključevanje na trg dela, posredovanje med iskalci zaposlitve in delodajalci ter izvajanje ustreznih podpornih storitev in izobraževanj za zmanjšanje stopnje brezposelnosti in omogočanje dostopnosti do delovnih mest vsem vključenim ciljnim skupinam.
  - Državni svet Republike Slovenije podpira postopno uvajanje neposrednega financiranja invalidskih društev in posameznikov, pri tem pa poudarja, da je potrebno te nove modele financiranja temeljito proučiti.
  - Državni svet Republike Slovenije pričakuje, da se bodo s sprejemom zakona o izenačevanju možnosti invalidov le tem izboljšali pogoji za delo in enakopravnejše vključevanje v samostojno življenje ter da bodo imeli večjo izbiro pri izbiri potrebnih storitev.
  - Državni svet Republike Slovenije tudi pričakuje, da bodo v zakonu o izenačevanju možnosti invalidov opredeljene posebne pravice za vse invalide, tudi tiste, ki nimajo priznanega statusa. To so invalidi, ki nimajo nobenih pravic iz naslova invalidnosti na podlagi zavarovanj in po drugih predpisih.

Prvi odstavek 56. člena zakona o državnem svetu - državni svet in njegova delovna telesa imajo pravico zahtevati od državnih organov pojasnila in podatke v zvezi z zadevami, ki jih obravnavajo

Sklep državnega sveta ob obravnavi **pobude** Komisije državnega sveta za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, **da se Občini Semič oziroma lovski družini Smuk Semič dodeli lovišče na celotnem teritoriju Občine Semič**

Državni svet Republike Slovenije je na 30. seji dne 16.02.2005 v skladu z 41. členom poslovnika državnega sveta (Ur.l.RS, št. 44/93, 14/99) obravnaval pobudo **Komisije državnega sveta za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano**, da se Občini Semič oziroma

lovski družini Smuk Semič dodeli lovišče na celotnem teritoriju Občine Semič in na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o državnem svetu (Ur.l.RS 44/92) sprejel naslednji

SKLEP:

Državni svet Republike Slovenije podpira pobudo Komisije državnega sveta za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano in predlaga Vladi Republike Slovenije oziroma Ministrstvu za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano, da pobudo preučita in nanjo odgovorita.

Vlada RS oziroma Ministrstvo za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano naj čimprej preučita zahtevo, da se Občini Semič oziroma lovski družini Smuk Semič dodeli lovišče na celotnem teritoriju Občine Semič, s katerim upravlja državno lovišče Medved iz Kočevja.

Obrazložitev:

V imenu lovcev, Turistične zveze Bele krajine in v imenu občanov Občine Semič, se gornji naslov naproša, da se jim vrne že davnega leta 1956 odvzeto lovišče, s katerim upravlja državno lovišče Medved iz Kočevja. Odvzeta lovišča teritorialno sovpadajo z mejami občine Semič z vplivom Zavoda za gozdove kot strokovno službo iz Novega mesta in pod vpliv belokranjske lovske zveze. Že dolga

desetletja si prizadevajo, da lovišče dobijo nazaj. V odgovorih, preden je bil sprejet zakon o divjadi in lovstvu, je bilo izrecno podčrtano, da bo to rešil nov lovski zakon; zakon je bil sprejet, problematika pa je ostala nerešena. Lovišče Medved kot samostojno podjetje ni niti enkrat imelo potrebe, da se oglasi in na njihovi občini skuša na kakršenkoli način problem rešiti. V občini Semič imajo smer turizma jasno izraženo; tudi lovski turizem ima svoje mesto. Sedem katastrskih občin jim zaseda državno lovišče Medved, od vsega tega pa občani Semiča praktično nimajo nobene koristi. Lovsko društvo s 100 člani je sposobno konkretno in dobro voditi tudi to območje v kontroli s strokovnimi službami iz tega področja, zato pričakujejo vrnitev lovišča v okrilje tistim, ki jim pripada, to je Lovski družini Smuk iz Semiča.

***

Državni svet predlaga Vladi RS oziroma Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, da pobudo preučita in v skladu s 96. členom poslovnika državnega sveta (Ur.l. št 44/93, 14/99) nanjo v roku 30 dni odgovorita.

Sklep državnega sveta ob obravnavi **pobude** Komisije državnega sveta za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, **da se lovskima društvoma Preddvor in Kokra dodeli ustanovitev lovišč na območju lovsko upravljalnega območja LUO Gorenjska**

Državni svet Republike Slovenije ja na 30. seji dne 16.02.2005 v skladu z 41. členom poslovnika državnega sveta (Ur.l.RS, št. 44/93, 14/99) obravnaval pobudo **Komisije državnega sveta za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano**, da se lovskima društvoma Preddvor in Kokra dodeli ustanovitev lovišč na območju lovsko upravljalnega območja LUO Gorenjska in na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o državnem svetu (Ur.l.RS 44/92) sprejel naslednji

SKLEP:

Državni svet Republike Slovenije podpira pobudo Komisije državnega sveta za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano in predlaga Vladi Republike Slovenije oziroma Ministrstvu za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano, da pobudo preučita in nanjo odgovorita.

Vlada RS oziroma Ministrstvo za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano naj čimprej preučita zahtevo, da se lovskima društvoma Preddvor in Kokra dodeli ustanovitev lovišč na območju lovsko upravljalnega območja LUO Gorenjska.

Obrazložitev:

Na gornji naslov se ponovno vlaga prošnja za dodelitev lovišča v skladu II. dela 8. člena, drugega odstavka novega zakona o divjadi in lovstvu za lovski družini Preddvor in Kokra. Zadnji sklepi v Uradnem listu RS ponovno potrjujejo, da njihova prizadevanja niso bila uspešna oziroma uslišana. Še vedno čakajo na odgovor Ustavnega sodišča Republike Slovenije, da jim pove razloge, ki so vloženi pod opr. št. U-I-108/04 z dne 22.4.2004. Na podlagi informacije, da so nekateri pridobili lovišča, se počutijo še veliko bolj prizadeti. Spriči takih odločitev v njihovi lokalni skupnosti so prisiljeni ponovno opozoriti na nerešeno vprašanje pridobitve lovnih pravic za lovski družini Preddvor in Kokra. Dejstvo, da v njihovi

lokalni skupnosti, občini, lovski društva Preddvor in Kokre nihče ni vprašal, ko se je oblikovalo LUO in dodeljevala lovišča, čeprav imajo v skladu novega zakona o divjadi in lovstvu v 6. in 7. členu to pravico.

Površina, katero želijo pridobiti, je v zasebni lasti. Pred letom 1949 je bilo lovišče oblikovano kot občinsko lovišče. Enak status je imelo tudi lovišče Agrarne skupnosti Bašelj. Po omenjenem času v letu 1949 in še posebej v letu 1957 pa so bile celotne površine podržavljene in lovne pravice odvzete. Od takrat izvaja in trži z lovniim turizmom družbeno podjetje Kozorog Kamnik. Lokalna skupnost pa od tega nima ničesar, še posebno, če upoštevamo dejstvo, da je občina Preddvor še edina, ki ji ni omogočeno lovsko družinsko udejstvovanje občanov, kakor je to omogočeno ostalim 192 občinam v Sloveniji. Vse to so že v času priprav na novo lovsko zakonodajo sporočali, posredovali predloge, pobude, ustavne utemeljitve, pa se žal ni nič upoštevalo. Tudi občina Preddvor že od leta 1991 aktivno vlaga po predpisani zakonodaji prošnje za dodelitev in vrnitev odvzetih lovnih pravic naravovarstveno delujočim lovskim društvom Preddvor in Kokra. Tudi dopis Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano z dne 22. 7. 2002, št. 322-08/00, državnega sekretarja Jožeta Strleta, potrjuje, da se bodo te krivice uredile z novo lovsko zakonodajo. Žal se to ni zgodilo, še bolj se je namreč oddaljilo od pravičnosti in upoštevanja ustavnosti in demokratičnosti.

Tudi zadnji obisk ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dr. Milana Pogačnika in državne sekretarke dr. Marije Markež, je dal nekoliko upanja, da s ponovno vlogo zaprosijo za dodelitev lovišča, ko so se neposredno seznanili z objektivnimi dejstvi, predvsem strokovnimi, da je to povsem možno, kot tudi, da bi bilo gospodarjenje s strani društev zanesljivo kvalitetnejše in povsem enako kot v več štiristo lovskih društvih v 192 občinah Slovenije. Smatrajo, da je dodelitev v okviru sedanjih rešitev zakona mogoča in odvisna le od politične volje.

Lovišča so bila že v davnini na teh področjih določena ne samo po posestniških lastninskih mejah, ampak kot naravne meje in površine. V drugem odstavku 26. člena novi zakon o divjadi in lovstvu namreč navaja kot enega od kriterijev za prednostni red lovsko organizacijo, katere večji del članov so lastniki zemljišč in gozdov na območju lovišča.

V petem odstavku 65. člena zakona o divjadi in lovstvu se zahteva, da ne glede na omejitve iz prejšnjega odstavka, mora lovška družina sprejeti v članstvo kandidata, ki ima na področju lovišča prijavljeno kot osnovno kmetijsko ali gospodarsko dejavnost ali je lastnik vsaj 15 ha gozdnih in kmetijskih zemljišč. Člani LD Preddvora, Kokre in lastniki zemljišč menijo, da jim je zato, ker njihova zemljišča in

lovišče ležijo na območju lovišča s posebnim namenom, onemogočajo zgoraj navedeni pravici (kar je lastnikom zemljišč in lovišč, ki ležijo na območju lovskih družin, omogočeno). Menijo, da je neenakost možno odpraviti v procesu nastajanja podzakonskih aktov, zato apelirajo na ponovno preučitev njihove vloge, s čimer bi jim bila zadoščena skoraj pol stoletja dolga pot prizadevanj za vrnitev lovnih pravic.

Državni svet predlaga Vladi RS oziroma Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, da pobudo preučita in v skladu s 96. členom poslovnika državnega sveta (Ur.l. št. 44/93, 14/99) nanjo v roku 30 dni odgovorita.

Sklep državnega sveta ob obravnavi vprašanja državnih svetnic Marte Turk, Marije Perkovič in Petre Kersnič glede ustavljenega postopka za ustanovitev Evropskega Inštituta za enakost spolov

---

Državni svet Republike Slovenije je na 30. seji, dne 16. 2. 2005, v skladu z 41. členom poslovnika državnega sveta (Ur. l. RS, št. 44/93, 14/99 in 2/04) obravnaval vprašanje **državnih svetnic Marte Turk, Marije Perkovič in Petre Kersnič** glede ustavljenega postopka za ustanovitev Evropskega Inštituta za enakost spolov in na podlagi prvega odstavka 56. člena zakona o državnem svetu (Ur. l. RS, št. 44/92) sprejel naslednji

SKLEP:

Državni svet Republike Slovenije podpira vprašanje državnih svetnic Marte Turk, Marije Perkovič in Petre Kersnič in predlaga Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve, da vprašanje preuči in nanj odgovori.

Vprašanje državnih svetnic Marte Turk, Marije Perkovič in Petre Kersnič **se glasi:**

Ali drži, kar je bilo objavljeno v današnjem dnevnem časopisju, da je Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve ustavilo postopek

za ustanovitev Evropskega Inštituta za enakost spolov, ki bi ga financirala Evropska komisija?

Obrazložitev:

Svetnice Marta Turk, Petra Kersnič in Marija Perkovič poudarjajo, da je takšna institucija najprimernejša oblika, ki jo podpira tudi Evropska unija v svoji ustavi, saj postaja položaj žensk na trgu dela vse bolj neenak, opravka imamo s feminizacijo poklicev, in drugimi vprašanji v naši družbi. Evropski inštitut za enakost spolov pa bi po svojem poslanstvu strokovno opozarjal na razlike med deklarirano in dejansko enakostjo v naši družbi.

***

Državni svet Republike Slovenije predlaga Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve, da vprašanja preuči in v skladu s 96. členom poslovnika državnega sveta (Ur. l. RS, št. 44/93, 14/99 in 2/04) nanj v roku 30 dni odgovori.

Sklep državnega sveta ob obravnavi vprašanja državnega svetnika mag. Adolfa Zupana glede oskrbe Novega mesta in širše Dolenjske z električno energijo

---

Državni svet Republike Slovenije je na 30. seji, dne 16. 2. 2005, v skladu z 41. členom poslovnika državnega sveta (Ur. l. RS, št. 44/93, 14/99 in 2/04) obravnaval vprašanje **državnega svetnika mag. Adolfa Zupana** glede oskrbe Novega mesta in širše Dolenjske z električno energijo in na podlagi prvega odstavka 56. člena zakona o državnem svetu (Ur. l. RS, št. 44/92) sprejel naslednji

SKLEP:

Državni svet Republike Slovenije podpira vprašanje državnega svetnika mag. Adolfa Zupana in predlaga Ministrstvu za gospodarstvo, da vprašanje preuči in nanj odgovori.

Vprašanje državnega svetnika mag. Adolfa Zupana **se glasi:**

Kaj in kdaj bo storila Vlada Republike Slovenije oziroma Ministrstvo za gospodarstvo, da se Novo mesto in širša Dolenjska, kot regija

z doseganjem najbolj kakovostnih ekonomskih kazalcev zadnjih dvajsetih let, oskrbi z zanesljivo električno energijo, vsaj na nivoju ostalih regij?

Obrazložitev:

V Mestni občini Novo mesto in v širši dolenjski regiji se prepočasi izvajajo projekti izgradnje novih kapacitet, ki zagotavljajo vse boljšo oskrbo z električno energijo. Na visokonapetostnem nivoju naj omenimo samo izgradnjo razdelilne postaje Hudo 110 kV, ki je nekoliko izboljšala energetske oskrbo Dolenjske oziroma napetostne razmere na Dolenjskem in zmanjšanje izgub. Pred vključitvijo RTP Krško 400/110 kV so bile napetostne razmere na 100 kV omrežju pogosto na sami spodnji meji sprejemljivosti.

Še vedno pa je Dolenjska na visokonapetostnem nivoju oskrbljena preslabo, ker Slovenija še ni zgradila lastne 440 kV zanke. Manjka

daljnovid 2 x 400 kV Ljubljana (Beričevo) - Krško, ki je bil načrtovan že ob izgradnji jugoslovanskega sistema 400 kV daljnovodov Nikola Tesla in je bil zanj rezerviran koridor, saj naj bi bil zgrajen ob zagonu Nuklearne elektrarne Krško. Začetek gradnje se je odlagal do leta 1999, ko je Dolenjska utrpela zelo resen izpad napajanja z električno energijo. Trenutno pa je projekt v fazi zaključnih dogovorjanj o natančni trasi koridorja. Problemi nastopajo okrog Krškega in zlasti okrog Litije. V prej rezervirani trasi je bilo zgrajenih v 125 letih precej objektov, ker ni bila upoštevana rezervacija, zaostrele pa so se tudi okoljevarstvene zahteve. Predviden rok za izgradnjo je konec leta 2006. Ali to še drži? S posebnim angažiranjem Vlade Republike Slovenije v zvezi s prostorsko in okoljevarstveno problematiko pa bi bilo možno daljnovid zgraditi prej.

V zvezi s tem daljnovodom, ki je vsebovan v vseh srednjeročnih (3-letnih) in dolgoročnih (10-letnih) planih Elektra Slovenije, so bile narejene tudi nekatere dolgoročne študije. Študija: ENERGETSKA, EKONOMSKA IN ZANESLJIVOSTNA UTEMELJITEV DALJNOVODA 400 kV BERIČEVO - KRŠKO (Elektroinštitut Milan Vidmar, ref. št. 1398 iz leta 1998) obsega tudi daljše obdobje in v njej je predvidena možnost, da se v sedanji razdelilni postaji Hudo dogradi transformacija 400/110 kV. Ocena vrednosti naložbe je bila cca 6

milijonov EURO-v. V to oceno ni všteti dodatni kos daljnovoda 2 x 400 kV, ki naj bi se zgradil od trase Beričevo - Krško do Trebnjega in nato po (oziroma ob) trasi 100 kV daljnovoda do Hudega. Trasa pa je bila rezervirana v republiškem prostorskem planu istočasno kot trasa Beričevo - Krško. Ta dodatni kos (dodatnih 23 km) 400 kV daljnovoda in transformator 400/110 kV v Hudem pa bi Novo mesto oziroma Dolenjsko še bolj približal evropskemu sistemu 400 kV daljnovodov in s tem omogočil dolenjskim industrijskim kupcem popolnoma prosto izbiro dobaviteljev električne energije, kot jo imajo industrije v najrazvitejših delih Evrope. Posebej moram poudariti, da tega transformatorja v Hudem še ni v desetletnem načrtu razvoja prenosnega sistema Slovenije, ki se novelira vsaki dve leti. Je pa ta transformator predviden v naših dolgoročnih usmeritvah in v prostorskih planih, kjer je rezervirana tudi trasa ter dodatno zemljišče za razširitev postaje na Hudem.

***

Državni svet Republike Slovenije predlaga Ministrstvu za gospodarstvo, da vprašanje preuči in v skladu s 96. členom poslovnika državnega sveta (Ur. l. RS, št. 44/93, 14/99 in 2/04) nanj v roku 30 dni odgovori.

Sklep državnega sveta ob obravnavi vprašanj državnega svetnika mag. Adolfa Zupana glede dela okrožnih državnih tožilstev v Republiki Sloveniji

---

Državni svet Republike Slovenije je na 30. seji, dne 16. 2. 2005, v skladu z 41. členom poslovnika državnega sveta (Ur. l. RS, št. 44/93, 14/99 in 2/04) obravnaval vprašanja **državnega svetnika mag. Adolfa Zupana** glede dela okrožnih državnih tožilstev v Republiki Sloveniji in na podlagi prvega odstavka 56. člena zakona o državnem svetu (Ur. l. RS, št. 44/92) sprejel naslednji

SKLEP:

Državni svet Republike Slovenije podpira vprašanja državnega svetnika mag. Adolfa Zupana in predlaga Ministrstvu za pravosodje, da vprašanja preuči in nanje odgovori.

Vprašanja državnega svetnika mag. Adolfa Zupana se glasijo:

1. V koliko primerih so Okrožna državna tožilstva v Republiki Sloveniji uvedla zoper posameznike postopke in po opravljenih preiskovalnih dejanjih vložila obtožni predlog, čeprav zato niso imela podlage v zakonu? Podatki naj se zberejo vsaj za leto 2003 in 2004.
2. V koliko primerih, vsaj za leto 2003 in 2004, tožilec ni začel kazenskega postopka, pa bi ga moral?
3. Zakaj se o tako pomembnih dejstvih ne vodi ustrezne evidence, na podlagi katere bi se lahko ugotavljala kakovost, odgovornost in zakonitost okrožnih tožilcev?

Obrazložitev:

Podobno vprašanje je za obdobje pet let navedenemu ministrstvu posredoval že državni svet. Iz odgovora ministrstva, ki v vsebinskem delu povzema odgovor začasnega vodje Vrhovnega državnega tožilstva Republike Slovenije, izhaja, da teh podatkov ne morejo sporočiti, ker teh evidenc ne vodijo. Nadalje se ta v odgovoru

izgovarja, da bi za tak odgovor moral pregledati vse spise, kjer je sodišče ustavilo postopek ali za obtoženca izreklo oprostilno sodbo. Že ta del odgovora ni korekten. Vprašanje se je nanašalo na nezakonito delovanja tožilstva, ki ga ugotovi samo tožilstvo in tudi samo odstopi od pregona, ker sploh ni imelo podlage v zakonu, da bi začelo postopek. Te podatke bi Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije lahko zlahka ugotovilo že z enostavnim vprašanjem o tem vsem Okrožnim državnim tožilstvom v Republiki Sloveniji. Če bi bilo korektno, kakršno bi moralo biti, bi že samo lahko pojasnilo, da je šlo za tak primer na Okrožnem državnem tožilstvu Novo mesto. Nujnost ugotovitev števila takih primerov je nesporna, pa naj gre za kogarkoli. Zavedati se je namreč potrebno, da so za takimi nezakonitimi primeri težke usode ljudi, v nekaterih pa lahko pride tudi do vnaprejšnje javne obsodbe take osebe. Tudi del odgovora, ki se nanaša na trditve, da je pri delu tožilca storjena večja nepravilnost, če ne začne kazenskega postopka v primeru, ko bi ga moral, kot pa tedaj, ko vložijo obtožni akt, v tem primeru brez podlage v zakonu. Ob takem gledanju začasnega vodje Vrhovnega državnega tožilstva se da zaključiti, da so temeljne pravice in svoboščine državljanov v naši državi besede na papirju.

Kljub potrebni objektivnosti sem trdno prepričan, da je potrebno ugotoviti prav vsak tak primer in da ima tako posameznik kot javnost pravico izvedeti te podatke. V nasprotnem bom še bolj trdno prepričan, da je šlo za skonstruiran postopek zoper to osebo. Zaradi lažjega iskanja podatkov navajam št. spisa opr.št. Kt 248/00 z dne 13. 3. 2002. Ta oseba je bila najprej dve leti obravnavana na zahtevo tega tožilstva v preiskavi in nato še dve leti v kazenskem postopku po vložitvi obtožnega predloga, torej skupaj štiri leta. Zato bi bilo potrebno take primere pregledati z vidika dolgotrajnosti postopkov.

Vprašanje pod točko 2 se vsiljuje samo po sebi, zato ker Vrhovno državno tožilstvo odgovarja, da je pozornost nadzorstvenih pregledov usmerjena zlasti na področje vsebine, navedene v točki 2 tega vprašanja. Strinjam se, da je za pravno varnost državljanov odgovor na to vprašanje zelo pomembno. Izhajam namreč iz tega,

da nezačet postopek lahko pomeni neupravičeno korist za tistega, zoper katerega postopek ni bil začet, in na drugi strani škodo ali kršitev pravic posameznikov ali celo države. Neupravičeno izmikanje tem odgovorom samo še povečuje nezaupanje v pravosodje, ko po nekaterih podatkih dosega že skoraj 100%.

***

Državni svet Republike Slovenije predlaga Ministrstvu za pravosodje, da vprašanja preuči in v skladu s 96. členom poslovnika državnega sveta (Ur. l. RS, št. 44/93, 14/99 in 2/04) nanje v roku 30 dni odgovori.

Sklep državnega sveta ob obravnavi pobude državnega svetnika Borisa Janeza Breganta o zdravstvenem zavarovanju občanov

---

Državni svet Republike Slovenije je na 30. seji dne 16.02.2005 v skladu z 41. členom poslovnika državnega sveta (Ur. l. RS, št. 44/93, 14/99, 2/04)) obravnaval pobudo **državnega svetnika Borisa Janeza Breganta** o zdravstvenem zavarovanju občanov in na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o državnem svetu (Ur. l. RS 44/92) sprejel naslednji

SKLEP:

Državni svet Republike Slovenije podpira pobudo državnega svetnika Borisa Janeza Breganta o zdravstvenem zavarovanju občanov in predlaga Ministrstvu za zdravje in Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije, da pobudo proučita in nanjo odgovorita.

Obrazložitev:

Zakon o zdravstvenem zavarovanju in zdravstvenem zavarovanju (Ur. l. RS št. 20/2004-prečiščeno besedilo) v 48. členu določa, da je občina dolžna kriti prispevke za zavarovanje za primer bolezni in poškodb zavarovancem po 21. točki 15. člena tj. državljanom RS s stalnim bivališčem v RS, ki niso zavarovanci iz drugega naslova, 20. točka 15. člena pa določa kot zavarovance tudi osebe z drugimi prihodki in s stalnim bivališčem v RS, če niso zavarovani iz drugega naslova.

Problem nastaja pri zavarovanju občanov z drugimi prihodki po 20. točki 15. člena. Občine namreč ugotavljamo, da Zavodi za zdravstveno zavarovanje napotujejo na občine k ureditvi zdravstvenega zavarovanja vse občane, ki nimajo zdravstvenega zavarovanja, tudi tiste, ki imajo prihodke in tako izpolnjujejo pogoje iz 20. točke. Tako prihaja do izigravanja zakona, kajti zakon kriterijev glede prihodkov občana oz. njegovega materialnega stanja ne določa. Občina je tako dolžna zavarovati tudi take občane, ki so sicer trenutno res brezposelni, vendar prejmejo različno visoke prihodke iz različnih naslovov (delo preko študentskega servisa, pogodbeno delo, avtorski honorarji, prihodki od premoženja in oddaje, delo v tujini...).

Kot rešitev nastalega problema predlagamo dve možnosti:

1. možnost - sprememba Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju

Do zavarovanja kot občan bi bili upravičeni samo prejemniki denarne socialne pomoči. Potrebna bi bila dopolnitev določil 21. točke 15. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju s tekstom: in prejmejo denarno socialno pomoč. Tako bi se ta točka glasila:

“državljan Republike Slovenije s stalnim bivališčem v Republiki Slovenije, ki niso zavarovani iz drugega naslova in prejmejo denarno socialno pomoč.”

2. možnost - določitev kriterijev z uredbo ministra

Do zavarovanja kot občan so upravičene samo tisti, ki so brez lastnih prihodkov, s katerimi si ne morejo plačati zdravstvenega zavarovanja sami. V ta namen bi določili kriterije. Da bi bili enotni za vso državo, predlagamo, da jih predpiše minister z uredbo. Predlagamo, da bi kot osebe brez dohodkov šteli osebe, katerih lastni prihodki so v povprečju mesečno manjši od zneska denarne socialne pomoči, ki trenutno znaša 45.524 SIT.

Problem nastaja tudi pri tem, kdo odloča o upravičenosti do zdravstvenega zavarovanja - občina kot plačnik ali Zavod za zdravstveno zavarovanje. Tolmačenja so različna. Ker gredo sredstva za plačevanje zdravstvenega zavarovanja občanov po 21. točki 15. člena iz sredstev občin, in glede na to, da občina najbolje pozna razmere občanov, predlagamo, da o tem odloča občina sama.

Glede samega postopka pa predlagamo, da se definira, ali je potrebno postopek zdravstvenega zavarovanja izvesti po Zakonu o upravnem postopku ali ne.

Za poročevalca na seji državnega sveta je bil določen državni svetnik dr. Zoltan Jan.

***

Državni svet predlaga Ministrstvu za zdravje in Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije, da pobudo preučita in v skladu s 96. členom poslovnika državnega sveta (Ur. l. RS št. 44/93, 14/99 in 2/04) nanjo v roku 30 dni odgovorita.

Sklep državnega sveta ob obravnavi pobude državnega svetnika Dora Hvalice skupščini Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije za ponovno razpravo in odločanje o 30. členu Pravil obveznega zdravstvenega zavarovanja

---

Državni svet Republike Slovenije ja na 30. seji dne 16.02.2005 v skladu z 41. členom poslovnika državnega sveta (Ur. l. RS, št. 44/93, 14/99, 2/04)) obravnaval pobudo **državnega svetnika Dora Hvalice** skupščini Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije

za ponovno razpravo in odločanje o 30. členu Pravil obveznega zdravstvenega zavarovanja in na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o državnem svetu (Ur. l. RS 44/92) sprejel naslednji

SKLEP:

Državni svet Republike Slovenije podpira pobudo državnega svetnika Dora Hvalice skupščini Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije za ponovno razpravo in odločanje o 30. členu Pravil obveznega zdravstvenega zavarovanja in predlaga Zavodu za zdravstveno zavarovanje, da pobudo prouči in nanjo odgovori.

Obrazložitev

Državni svet ugotavlja naraščanje nezadovoljstva med zavarovanci zdravstvenega zavarovanja Slovenije zaradi krčenja pravic iz zoboprotetičnega zdravljenja.

Do 14. avgusta 2004 je bila zavarovana oseba v skladu s 30. členom Pravil upravičena do mostička, če je med šestimi vidnimi zobmi (štirje sekalci in dva podočnika) manjkal vsaj en zob. Po 14. avgustu, ko so začele veljati v Uradnem listu Republike Slovenije objavljene aprila sprejete spremembe, pa morajo zavarovane osebe samoplačniško kriti celotno ceno mostička, če jim manjkajo manj kot trije oz. manj kot pet zob.

Skupščina ZZZS je aprila 2004 to spremembo izglasovala na podlagi razlage predstavnika strokovne službe, da ne gre za krčenje ampak za prestrukturiranje pravic. Manjkajoči zob v vidnem delu zobovja naj bi bilo treba nadomestiti le zaradi estetskega izgleda. Če pa manjkajo vsaj trije oz. pet zob, pa naj bi bilo zoboprotetično zdravljenje potrebno tudi za izboljšanje žvečenja. To je bila njihova razlaga, ki pa seveda ne zdrži ne strokovne ne človeške presoje. Pomeni le postopno brisanje pravic do zoboprotetičnega zdravljenja iz obveznega zdravstvenega zavarovanja.

Za poročevalca na seji državnega sveta je bil določen državni svetnik Doro Hvalica.

***

Državni svet predlaga Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije, da pobudo prouči in v skladu s 96. členom poslovnika državnega sveta (Ur.l. RS št. 44/93, 14/99 in 2/04) nanjo v roku 30 dni odgovori.

Sklep državnega sveta ob obravnavi vprašanj državnega svetnika Toneta Peršaka v zvezi s poklicnim športom v Sloveniji

---

Državni svet Republike Slovenije je na 30. seji, dne 16. 2. 2005, v skladu z 41. členom poslovnika državnega sveta (Ur. l. RS, št. 44/93, 14/99 in 2/04) obravnaval vprašanja **državnega svetnika Toneta Peršaka** v zvezi s poklicnim športom v Sloveniji in na podlagi prvega odstavka 56. člena zakona o državnem svetu (Ur. l. RS, št. 44/92) sprejel naslednji

SKLEP:

Državni svet Republike Slovenije podpira vprašanja državnega svetnika Toneta Peršaka in predlaga Ministrstvu za šolstvo in šport, da vprašanja preuči in nanje odgovori.

Vprašanja državnega svetnika Toneta Peršaka se glasijo:

Ali Ministrstvo za šolstvo in šport in v skladu s tem Vlada RS namerava in kako namerava zakonsko urediti vprašanje organizacije in položaja poklicnega športa v Sloveniji?

Ali Ministrstvo za šolstvo in šport in v skladu s tem Vlada RS načrtujeta kakršnekoli spremembe položaja in pravic poklicnih športnikov na ravni zakona ali vsaj na ravni podzakonskih aktov?

Ali Ministrstvo za šolstvo in šport oziroma Vlada RS načrtujeta ali vsaj predlagata začetek socialnega dialoga za področje poklicnega športa in morebitna pogajanja o kolektivni pogodbi za poklicne športnike?

Obrazložitev:

Na področju športa, zlasti v tistem delu, v katerem govorimo o t.i. profesionalizmu (zlasti nogomet, košarka, rokomet, hokej na ledu in delno tudi v zvezi z nekaterimi posamičnimi športi se vedno znova in vse pogosteje srečujemo s številnimi anomalijami, ki pomenijo po eni strani nespoštovanje delovno-pravne zakonodaje, po drugi strani nespoštovanje obligacijskih razmerij in hkrati tako rekoč silijo posamezne športnike in športne kolektive v kršitve in izigravanje predpisov (npr. davčne zakonodaje, zakona o društvih ipd.), v poslovanje s t.i. črnimi fondji, v kršitve človekovih pravic (»nakupi« igralcev, nespoštovanje predpisov s področja zdravstva

itd.). Vse to je v največji meri posledica slabo urejenih razmer na področju poklicnega športa, saj so nosilci dejavnosti na tem področju, t.i. športni klubi, v večini primerov društva, ki dejansko ne morejo na ustrezen način zagotavljati pogojev za dejavnost niti odgovarjati za posledice, ki nastanejo zaradi prezadolženosti, napačnih poslovnih odločitev, neustreznega ravnanja z »najetimi« in spet na hitro odpuščenimi igralci ipd. Vsem znani so primeri neustreznega ravnanja pri NK Olimpija in še nekaterih drugih nogometnih klubih, ki po standardih večine evropskih držav niti slučajno ne izpolnjujejo pogojev za sodelovanje v evropskih pokalnih tekmovanjih. Nič manj niso znane in vprašljive zgodbe o težavah KK Union Olimpija (neizplačani dohodki igralcem za več let, dejanska nelikvidnost kluba, neplačevanje davkov, stihijsko najemanje in odpuščanje igralcev...).

Po eni strani je vse bolj jasno, da se bo Slovenija preprosto morala odločiti in urediti vprašanje poklicnega športa v skladu s svojimi zmoglostmi in hkrati tako, da bo poklicnim športnikom, kolikor jih pač bo, zakonodaja zagotavljala njihove človeške in socialne pravice oziroma pravice, ki izhajajo iz delovnih razmerij. To je še posebej pomembno zato, ker gre za »poklice« s praviloma kratko delovno dobo. Po drugi strani pa je potrebno s predpisi zagotoviti, da organizacije, ki niso za to usposobljene in nimajo ustrezne materialne podlage za to (npr. društva kot oblika prostovoljnega združevanja ljudi, ki nimajo nobene materialne odgovornosti za ravnanje in odločitve teh združenj), ne bodo mogle sodelovati na področju poklicnega športa, ker tudi ne morejo zagotoviti ustreznih pogojev za to.

Ministrstvo potemtakem sprašujemo, ali namerava in kako namerava poseči v razmere na tem področju, kar je po našem mnenju nujno, saj smo vse pogosteje priče napak in tudi zlorab ljudi na tem področju.

***

Državni svet Republike Slovenije predlaga Ministrstvu za šolstvo in šport, da vprašanja preuči in v skladu s 96. členom poslovnika državnega sveta (Ur. l. RS, št. 44/93, 14/99 in 2/04) nanj v roku 30 dni odgovorita.

Sklep državnega sveta ob obravnavi **pobude** državnega svetnika Toneta Peršaka v zvezi s priznavanjem stroškov pokojninskega in drugih zavarovanj, stroškov oziroma cene delovnega mesta ter drugih stroškov, povezanih z izvajanjem dejavnosti

---

Državni svet Republike Slovenije je na 30. seji, dne 16. 2. 2005, v skladu z 41. členom poslovnika državnega sveta (Ur. l. RS, št. 44/93, 14/99 in 2/04) obravnaval pobudo **državnega svetnika Toneta Peršaka** v zvezi s priznavanjem stroškov pokojninskega in drugih zavarovanj, stroškov oziroma cene delovnega mesta ter drugih stroškov, povezanih z izvajanjem dejavnosti, ter na podlagi prvega odstavka 56. člena zakona o državnem svetu (Ur. l. RS, št. 44/92) sprejel naslednji

SKLEP:

Na podlagi 41. člena Poslovnika DS RS predlaga, Ministrstvu za kulturo, da pobudo preuči in nanjo odgovori.

Državni svet predlaga, da Ministrstvo za kulturo v sodelovanju s sindikati in drugimi organizacijami samozaposlenih ter drugih samostojnih ustvarjalcev s področja kulture in novinarstva pripravi predlog zakona, ki bo celovito uredil vprašanja položaja in pravic samozaposlenih na teh področjih in vseh ustvarjalcev, novinarjev in drugih državljanov, ki delujejo na področju kulture, ne da bi bili zaposleni ali imeli kakršenkoli status.

V sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za finance in delo, naj Ministrstvo za kulturo prouči in v predlogu zakona uredi zlasti vprašanja priznavanja stroškov pokojninskega in drugih zavarovanj, stroškov oziroma cene delovnega mesta in sredstev za delo ter drugih stroškov, povezanih z izvajanjem dejavnosti, in jih je potrebno upoštevati ob obdavčevanju samozaposlenih.

Ministrstvo za kulturo naj v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za delo, omogoči začetek socialnega dialoga na tem področju oziroma začetek pogajanj za sklenitev kolektivne pogodbe s sindikati samozaposlenih na področju novinarstva in kulture.

Ministrstvo za kulturo naj v okviru Vlade RS bolj odločno zastopa interese in potrebe ustvarjalcev na področju kulture in novinarstva in predvsem poskrbi za seznanitev služb Ministrstva za finance, ki pripravljajo spremembe davčne zakonodaje, še posebej Zakona o dohodnini s pogoji, v katerih delajo samozaposleni na teh področjih. Državni svet Republike Slovenije podpira pobude državnega svetnika Toneta Peršaka za poenostavitev postopkov za posege v gozdni prostor - krčitve in predlaga Ministrstvu za okolje, prostor in energijo ter Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, da pobudo preuči in nanjo odgovorita.

Obrazložitev:

Razprave ob sprejemanju Zakona o dohodnini v letu 2004 in po uveljavitvi zakona v začetku leta 2005 so pokazale, da predlagatelj zakona in zakonodajalec ne poznajo oziroma ne upoštevajo razmer, v katerih delajo samozaposleni na področju kulture in novinarstva in zato v določbah, ki urejajo obdavčenje avtorskih prihodkov, niso upoštevani vsi dejanski in upravičeni stroški dejavnosti, še posebej ne stroški, povezani z delovnim mestom, sredstvi za delo, hkrati pa zakon samozaposlene na teh področjih dejansko obravnava kot obrtnike oziroma samostojne podjetnike ter jim ob preseganju cenusa 3,9 mio SIT nalaga enake obveznosti (vodenje poslovnih knjig ipd.), ki jih samozaposleni na teh področjih niso večji. Izkazalo se je tudi, da samozaposleni na teh področjih nimajo pogojev za ureditev vprašanj, povezanih s svojimi pravicami socialnega značaja oziroma pravicami iz dela, ker niso vključeni v procese socialnega dialoga in nimajo sklenjenih ustreznih kolektivnih pogodb, kar je nedopustno glede na to, da so naročniki njihovega dela v večini primerov javni zavodi in druge ustanove, ki so v lasti države ali vsaj delujejo v javnem interesu.

Očitno potemtakem dosedanja raven urejenosti teh vprašanj (v zakonih, ki urejajo uresničevanje javnega interesa za področje kulture in položaj ter pogoje delovanja javnih občil) preprosto ne zadošča, saj pušča ob strani ravno večji del vprašanj, povezanih z zagotavljanjem in upoštevanjem ustreznih objektivnih pogojev za opravljanje dela, in posebna vprašanja, povezana s socialnim položajem samozaposlenih in še posebej ustvarjalcev (in novinarjev), ki sploh ne poskušajo urediti svojega statusa, ker ne bi zmogli plačevati prispevkov za pokojninsko in zdravstveno zavarovanje in potemtakem iščejo druge možnosti zavarovanj oziroma ostajajo nezavarovani. Obstajajo realne ocene, da je na vsakem od navedenih področij takih »svobodnjakov« po več sto. Seveda bodo v prihodnosti ljudje, ki nimajo urejenih socialnih zavarovanj, prej ko slej povečini v breme družbi, predvsem pa takšno stanje ne more biti sprejemljivo na Republiko Slovenijo kot socialno državo in za državo, ki pripisuje poseben pomen kulturi in od nje tudi veliko pričakuje.

***

Državni svet Republike Slovenije predlaga Ministrstvu za kulturo, da pobudo preuči in v skladu s 96. členom poslovnika državnega sveta (Ur. l. RS, št. 44/93, 14/99 in 2/04) nanjo v roku 30 dni odgovori.

Sklep državnega sveta ob obravnavi **vprašanja** državnega svetnika Janeza Sušnika o izbrisu hipoteke na nepremičninah Industrije usnja Vrhnika

---

Državni svet Republike Slovenije je na 30. seji, dne 16. 2. 2005, v skladu z 41. členom poslovnika državnega sveta (Ur. l. RS, št. 44/93, 14/99 in 2/04) obravnaval vprašanje **državnega svetnika Janeza Sušnika** o izbrisu hipoteke na nepremičninah Industrije usnja Vrhnika in na podlagi prvega odstavka 56. člena zakona o državnem svetu (Ur. l. RS, št. 44/92) sprejel naslednji

SKLEP:

Državni svet Republike Slovenije podpira vprašanje državnega svetnika Janeza Sušnika in predlaga Ministrstvu za finance, da vprašanje preuči in nanj odgovori.

Vprašanje državnega svetnika Janeza Sušnika se glasi:

Zakaj Ministrstvo za finance ne dovoli izbrisa hipoteke na nepremičninah Industrije usnja Vrhnika, čeprav je skupščina IUV že potrdila njegovo prodajo, in tako omogoči realizacijo pogodbe o prodaji obrata IUV v Šmartnem pri Litiji?

Obrazložitev:

Aprila 2004 so se začeli pogovori med KOVIKOR d.o.o. in IUV glede odkupa obrata IUV v Šmartnem pri Litiji. Uprava IUV-ja je predstavila obrat kot njihovo nepotrebno premoženje in namero za njegovo odprodajo. Na javnem razpisu je bil KOVIKOR izbran kot najboljši

ponudnik, tako da je bila oktobra 2004 podpisana pogodba o nakupu celotnega obrata. Pogodba je vsebovala odložne pogoje, ki so bili večinoma realizirani, pridobiti pa ni bilo mogoče le izbrisnega dovoljenja. Za izdajo tega dovoljenja je pristojno Ministrstvo za finance. Ministrstvo za finance ni do roka 20. decembra 2004 izdalo izbrisnega dovoljenja, na kar je bila pogodba podaljšana do konca januarja 2005. Do danes še ni bil dan uradni odgovor.

***

Državni svet Republike Slovenije predlaga Ministrstvu za finance, da vprašanje preuči in v skladu s 96. členom poslovnika državnega sveta (Ur. l. RS, št. 44/93, 14/99 in 2/04) nanj v roku 30 dni odgovori.

Sklep državnega sveta ob obravnavi vprašanj državnega svetnika Jožeta Ilca glede sistema pravil in meril za določanje plač zaposlenim v "javnem sektorju"

Državni svet Republike Slovenije je na 30. seji, dne 16. 2. 2005, v skladu z 41. členom poslovnika državnega sveta (Ur. l. RS, št. 44/93, 14/99 in 2/04) obravnaval vprašanja **državnega svetnika Jožeta Ilca** glede sistema pravil in meril za določanje plač zaposlenim v "javnem sektorju" in na podlagi prvega odstavka 56. člena zakona o državnem svetu (Ur. l. RS, št. 44/92) sprejel naslednji

SKLEP:

Državni svet Republike Slovenije podpira vprašanja državnega svetnika Jožeta Ilca in predlaga Ministrstvu za javno upravo, da vprašanja preuči in nanje odgovori.

Vprašanja državnega svetnika Jožeta Ilca se glasijo:

- Ali sploh obstoji sistem pravil in meril za določanje plač zaposlenim v "javnem sektorju"?
- Na kakšni osnovi dobivajo predstojniki posameznih zavodov in drugih ustanov mesečno višje plače kot najvišji državni funkcionarji?

- Od kje denar za plače, če stalno primanjkuje sredstev za opremo, investicije, torej vse, kar je pogoj za redno delovanje ustanove?

Obrazložitev:

Plače v javnem sektorju temeljijo na proračunu. Vsi dohodki in izdatki so določeni za proračunsko leto. Kakor obstoji hierarhija posameznih funkcionarjev, se mora le-ta odraziti tudi pri dohodkih. Nerazumljivo je, da so dohodki predstojnikov raznih zdravstvenih ustanov veliko višji kot prejemki predsednika države in drugih najvišjih državnih funkcionarjev. Zanimivo je, da se ravno za navedena področja (npr. zdravstvo) stalno ponavlja, da primanjkuje sredstev, osebni dohodki pa presegajo vsa plačila javnih uslužbencev.

***

Državni svet Republike Slovenije predlaga Ministrstvu za javno upravo, da vprašanja preuči in v skladu s 96. členom poslovnika državnega sveta (Ur. l. RS, št. 44/93, 14/99 in 2/04) nanje v roku 30 dni odgovori.

Sklep državnega sveta ob obravnavi vprašanj državnega svetnika Jožeta Ilca glede nadzora nad izvajanjem določb Zakona o delovnih razmerjih, izvršilnih predpisov, kolektivnih pogodb in splošnih aktov delodajalca v zdravstvenih ustanovah

---

Državni svet Republike Slovenije je na 30. seji, dne 16. 2. 2005, v skladu z 41. členom poslovnika državnega sveta (Ur. l. RS, št. 44/93, 14/99 in 2/04) obravnaval vprašanja **državnega svetnika Jožeta Ilca** glede nadzora nad izvajanjem določb Zakona o delovnih razmerjih, izvršilnih predpisov, kolektivnih pogodb in splošnih aktov delodajalca v zdravstvenih ustanovah in na podlagi prvega odstavka 56. člena zakona o državnem svetu (Ur. l. RS, št. 44/92) sprejel naslednji

SKLEP:

Državni svet Republike Slovenije podpira vprašanja državnega svetnika Jožeta Ilca in predlaga Ministrstvu za delo, družino in

socialne zadeve - Inšpektoratu Republike Slovenije za delo, da vprašanja preuči in nanju odgovori.

Vprašanja državnega svetnika Jožeta Ilca se glasita:

- Ali je Inšpektorat RS za delo opravil ustrezne nadzore nad izvajanjem določb Zakona o delovnih razmerjih, izvršilnih predpisov, kolektivnih pogodb in splošnih aktov delodajalca v zdravstvenih ustanovah?
- Ali je pri tem nadzoru ugotovil primere zaposlenih zdravnikov, ki ne izpolnjujejo pogojev za opravljanje zdravniške dejavnosti (nostrificirana spričevala, licence, strokovni izpit ipd.), in kako je ukrepal?

Obrazložitev:

***

V Sloveniji se pojavljajo primeri, da v zdravstvenih ustanovah delajo zdravniki, ki ne izpolnjujejo ustreznih kvalifikacij. Za to stanje sta odgovorna tako Ministrstvo za zdravje kot Inšpektorat RS za delo. Zato naj inšpektorat odgovori na zastavljena vprašanja.

Državni svet Republike Slovenije predlaga Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve - Inšpektoratu Republike Slovenije za delo, da vprašani preuči in v skladu s 96. členom poslovnika državnega sveta (Ur. l. RS, št. 44/93, 14/99 in 2/04) nanju v roku 30 dni odgovori.

POSVET

IZENAČEVANJE MOŽNOSTI INVALIDOV

Državni svet Republike Slovenije in Komisija državnega sveta za družbene dejavnosti sta 6. decembra 2004, ob 3. decembru - mednarodnem dnevu invalidov, v prostorih parlamenta organizirala posvet na temo izenačevanje možnosti invalidov.

Posvet je vodila **državna svetnica Marija Perkovič**, predstavnica socialnega varstva, ki je v uvodnem govoru poudarila, da je Generalna skupščina Združenih narodov že leta 1993 sprejela Standardna pravila o izenačevanju možnosti za invalide, katerim sledijo tudi države Evropske unije, ki stremijo za tem, da z ustrezno zakonodajo podpirajo ustanovitev neodvisnih invalidskih organizacij in vzpostavijo institute civilnega dialoga med invalidi posamezniki, njihovimi organizacijami in državnimi organi. V Sloveniji smo v ta namen sprejeli zakon o invalidskih organizacijah, projekt priprave zakona o izenačevanju možnosti invalidnih oseb pa je zastal. Državna svetnica Perkovičeva je postavila vprašanje, ali so v ozadju tega odpori do sprememb, ali bojazen pred preveliko obremenitvijo proračunskih sredstev, ali se bojimo, da bo posameznik pridobil pravico, da o zadovoljevanju svojih potreb odloča sam, kar bo vzelo moč skupinam in že obstoječim sistemom.

Vodja sektorja za invalide v Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve, **Stanka Tutta**, je predstavila teze za pripravo zakona o izenačevanju možnosti za invalide. Pri tem je poudarila, da je temeljni cilj invalidske politike izboljšati kvaliteto življenja invalidov in njihovih družin s poudarkom na njihovem vključevanju v družbo in njihovi enakovredni udeležbi v njej. Pri pripravi zakona se izhaja iz predpostavk drugačnega razumevanja invalidnosti in priznavanja pravic na podlagi potreb in ne le medicinske diagnoze. Zakon bo vpeljal celovito presojo položaja, možnosti in potreb invalida, ob upoštevanju njegovih sposobnosti in pravic, poudarjanja individualnih razlik, ustvarjanja možnosti za aktivno in enakovredno udeležbo invalidov. Pravica do izbire in krepitev polnopravnega državljanstva in polne udeležbe pa zahteva popolno usposobitev posameznika pa tudi okolja, v katerega se vključuje.

Pod novim razumevanjem invalidnosti se invalidnost razume kot stanje, ki pomeni, da ima posameznik s prirojeno ali pridobljeno telesno okvaro ali boleznijo določene omejitve v dejavnostih, zaradi katerih potrebuje oziroma je upravičen do posameznih pravic in storitev. Tudi mednarodna klasifikacija funkcioniranja, invalidnosti in zdravja ni klasifikacija za ocenjevanje invalidnosti, ampak klasifikacija za ocenjevanje potreb, ki jih ima posameznik v konkretnih življenjskih situacijah zaradi invalidnosti (gre za bio-psiho-socialni model klasifikacije)

Dr. Vitold Flaker je predstavil raziskavo **Fakultete za socialno delo**, ki bi jo lahko koristno uporabili pri uvajanju neposrednega financiranja društev in posameznikov, na podlagi česar bi se okrepila pluralizacija, ukinili nekateri monopoli ter pojavila decentralizacija, saj bo denar prihajal od uporabnika in bo plasiran k dobaviteljem uslug. Podobno imajo to urejeno v Avstriji, Veliki Britaniji in Švedski, čeprav so med njimi velike razlike v zneskih in načinu izplačevanja. V Avstriji se neposredno financiranje uveljavlja kot ene vrste pravica za vse, ki se znajdejo v situaciji, da potrebujejo stalno in organizirano skrb. Postopek je zelo enostaven, na osnovi ocene komisije se prizna višino sredstev in jih takoj začne izplačevati. Z uvedbo neposrednega financiranja se bo spremenil položaj uporabnika, ki ne bo več odvisen od tega, kaj mu bo ponujeno, temveč bo imel možnost nakupa storitve in s tem večje samostojnosti in avtonomnosti. Poleg tega pa bo to vplivalo tudi na prestrukturiranje institucij oziroma oskrbe, ki naj bi se spreminjala v dolgotrajno oskrbo in ne bo pomenila samo nege (kot jo danes omenjajo zavarovalnice). Pri nas imamo približno 40.000 ljudi, ki potrebujejo kontinuirano in organizirano skrb, med njimi je okrog 15.000 mlajših od 65 let in spadajo v kategorije, ki jih ponavadi označujemo z besedami prizadetosti, od tega nekaj manj kot 6.000 oseb z dolgotrajnimi duševnimi stiskami, nekaj manj kot 7.000 oseb, ki imajo nalepko duševno prizadetih in dobrih 2.500 telesno prizadetih. Značilnosti te skupine v primerjavi s širšo populacijo ljudi, ki so kategorizirani kot invalidi, so v tem, da gre večkrat za večkratno prizadetost, da gre pri njih za višjo stopnjo nesamostojnosti, da gre za bolj materialno ogrožene osebe, za osebe, ki imajo bolj šibke socialne mreže, ki so razmeroma pogosto v konfliktu s svojci in imajo zelo slabo urejene stanovanjske probleme. V tej skupini pa so tudi osebe, ki imajo potencialne in ostanejo v takem sistemu kot je, precej neizkoriščeni.

Mag. Barbara Kobal z **Instituta RS za socialno varstvo** je opozorila, da država do izdaje odločbe po zakonu o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami ne naredi nič za slabovidne in slepe otroke do tretjega leta starosti in torej vse prepušča staršem. Nujno je zgodnje odkrivanje slepote oziroma slabovidnosti ter celovito obravnavanje tako prizadetih otrok kot njihovih staršev. Zgodnja obravnava omogoča otroku, da na osnovi specifičnih pedagoških in terapevtskih pristopov postane do vstopa v institucionaliziran sistem vzgoje in izobraževanja sposoben maksimalne samostojnosti in neodvisnosti ter da ima oblikovane zdrave osnove za razvoj pozitivne samopodobe. Slepim in slabovidnim otrokom je potrebno oblikovati individualen pristop (niti dva slabovidna otroka nista enaka pri zadovoljevanju svojih potreb).

Omogočiti jim je potrebno pravico do večjega obsega strokovne pomoči, ki presega umetno postavljeno mejo 3 oz. 5 ur tedensko. Invalidni otroci naj imajo tako kot odrasli invalidi pravico do osebne asistencije. Osebna asistenca slepega ali slabovidnega otroka naj predstavlja specifični poklicni profil, ki se oblikuje na zakonskem okviru zagotavljanja storitev mobilne pomoči za družino in tvori presečišče med pomočjo za dom, pomočjo na domu in socialnim servisom.

Asist. mag. Cveto Uršič iz Inštituta Republike Slovenije za rehabilitacijo je poudaril, da morajo Državni zbor, Državni svet, vlada, vsa ministrstva in druge javne službe ter lokalne skupnosti pri oblikovanju in izvajanju politike invalidskega varstva slediti usmeritvam mednarodne skupnosti (OZN, Sveta Evrope, Evropski uniji), ki v svojih dokumentih poudarjajo, da mora država zagotoviti invalidom enako kakovost življenja in socialno blaginjo, ki je sicer zagotovljena drugim državljanom. Pri tem pa naj bi z nacionalnim akcijskim načrtom, upoštevajoč Standardna pravila Združenih narodov za izenačevanje možnosti invalidov, Konceptijo razvojne strategije invalidskega varstva v Sloveniji (sprejete 1991), spremembe 14. člena Ustave Republike Slovenije, izpostavili naslednja področja: povečati možnosti usposabljanja in zaposlovanja invalidov, povečati dostopnost grajenega okolja in komunikacij, omogočiti boljšo izobrazbo invalidom, zagotavljati učinkovitejšo skrb za zdravje, (re)habilitacijo in pripomočke ter opremo, razvijati različne programe in izvajalce.

V svoji razpravi je omenil, da je potrebno poleg proračunskega vira financiranja za delovanje invalidskih in humanitarnih organizacij ohraniti tudi financiranje iz loterijskih sredstev preko Fundacije FIHO.

Dr. Danilo Pumpernik iz Društva invalidski forum Slovenije je v svoji razpravi ocenil, da sta glavna vzroka za zastoj pri pripravi zakona o izenačevanju možnosti invalidov organiziranost civilne invalidske sfere na eni strani in na drugi socialna uravnanost politike in finančne možnosti proračuna.

Prioritetna dejavnost invalidskih organizacij je opravljanje socialnih storitev, pri čemer je vprašljiva kakovost in racionalnost. Imajo značaj paradržavnih institucij, zato je razumljivo, kakšni so njihovi trendi pri oblikovanju zakonodaje. Absolutno prioriteto so nudili zakonu o invalidskih organizacijah, ki jim omogoča dostop do finančnih sredstev fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij FIHO z monopolom izbranih invalidskih organizacij, prizadevanja za drugačne vrste storitev pa jim niso mar. Ker bodo zakonska določila zakona o izenačevanju možnosti zahtevala večja proračunska sredstva, vlada z njegovim sprejemom zavlačuje. Saj vemo, da sklicevanje na dejstvo, da neki zakon s področja socialnega varstva dodatno ne obremenjuje proračuna, največkrat kaže na njegovo neučinkovitost in neoperativnost (vprašamo se lahko, kako se bo obnesel zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov, ki proračuna skoraj nič ne obremenjuje?). Za državo je trenutno nedvomno veliko ceneje krpiti luknjo v nujenju podpornih storitev s financiranjem paradržavnega delovanja invalidskih organizacij z loterijskim denarjem preko fundacije FIHO. Vrh invalidskih organizacij pa v zameno skrbi za vzdrževanje socialnega miru med invalidi.

Brane But, predsednik Zveze slepih in slabovidnih Slovenije, se je zavzel, da naj bodo po zakonu o izenačevanju možnosti pravice invalida odvisne od njegovih potreb in ne od vrste, vzroka in časa nastanka invalidnosti oziroma od statusa invalida. Zakon o izenačevanju možnosti invalidnih oseb bi moral zagotoviti slepim in slabovidnim otrokom, kot tudi vsem drugim otrokom s posebnimi potrebami pravico do zgodnjega odkrivanja okvare in celovite

zgodnje obravnave, ki naj vključuje tudi družino. V zakonu mora biti opredeljena pravica do socialne rehabilitacije odraslih oseb, ki so deloma ali popolnoma izgubile vid ter pravica do osebne asistencije za slepe in slabovidne. Z zakonom je potrebno ustrezneje urediti višino dodatka za pomoč in postrežbo ter nadomestilo za invalidnost.

Posebej pa je še opozoril na mnoga moralna in etična vprašanja, ki se pojavljajo v državi in družbi v odnosu do invalidov. Standardna pravila za izenačevanje možnosti, pa tudi sistemske zakonske rešitve, še zdaleč niso dovolj, če vseh temeljnih načel o izenačevanju možnosti invalidov ne bomo racionalno in emocionalno sprejeli kot vrednoto in jih dojeli kot prvo medčloveških odnosov v naši družbeni skupnosti, kot prispevek k udeležanju pravic človeka v naši pravni in socialni državi.

Zvonko Perlič iz Združenja prijateljev slepih Slovenije je menil, da je sedanji način organiziranja invalidov preživet, ker na nacionalni ravni omogoča odtujevanje od matičnega članstva in vzpostavitev familiarnega odnosa z državo. Po njegovem mnenju bi bilo potrebno odločanje od zgoraj navzdol spremeniti tako, da bi vsi predlogi, iniciative, zahteve ter mnenja prihajale od članov in temeljnih društev. Državni organi in organizacije sprejemajo takšno razmerje sil, ker jim je lažje sodelovati in obvladovati nekaj posameznih krovnih organizacij, kot pa se ubadati z zahtevnimi in včasih tudi nestrpnimi društvi in posamezniki. Takšna razmerja so vzpostavljena tako na področju priprave zakonskih predpisov, uveljavljanju različnih pravic, pridobivanju in delitvi finančnih sredstev različnih fundacij in skladov ter na drugih mestih.

Elena Pečarič, predsednica YHD - Društva za teorijo in kulturo hendikepa, je predstavila razvojno partnerstvo nekaterih institucij, ki naj bi skrbelo za večje zaposlovanje osebnih asistentov invalidov ter tako tudi invalidov samih. Razvojno partnerstvo predstavlja povezavo med Zavodom Republike Slovenije za zaposlovanje, koordinatorsko organizacijo YHD - Društvo za teorijo in kulturo, Mestno občino Ljubljana, Fakulteto za socialno delo, Centrom za neprofitni management, Gospodarsko zbornico Slovenije in Inštitutom za rehabilitacijo. Namen razvojnega partnerstva je oblikovanje trajne možnosti za neodvisno življenje oseb z ovirami, zaposlovanje osebnih asistentov oz. ustvarjanje novih delovnih mest ter oblikovanje novega poklicnega profila in s tem povečanje zaposlitvenih možnosti dolgotrajno brezposelnih oseb. Osnovno poslanstvo je torej v spodbujanju oseb z ovirami za aktivno vključevanje na trg dela, posredovanje med iskalcami zaposlitve in delodajalci ter izvajanje ustreznih podpornih storitev in izobraževanj za zmanjšanje stopnje brezposelnosti in omogočanje dostopnosti do delovnih mest vsem vključenim ciljnim skupinam.

Niko Šket je opozoril na diskriminatorno zakonodajo do invalidnih oseb pri nas, ker določene kategorije invalidov favorizira pred drugimi. Tako slepi vojni invalidi dobivajo dodatek za pomoč in postrežbo v višini 217.134,23 tolarjev, osebno invalidnino v višini 217.134,23 tolarjev, posebno invalidnino v višini 54.283,55 tolarjev, kar znaša skupaj 488.552,01 tolarjev.

Slepi invalidi zaradi bolezni v otroški dobi ali rojeni slepi pa dobivajo samo dodatek za pomoč in postrežbo v višini 57.367,46 tolarjev, invalidnino 0 in dodatek za telesno okvaro 0. Za vojne invalide veljajo še druge ugodnosti, kot nakup osebne avtomobila, brezplačno zdravstvo in zdravljenje v zdravilišču, nakup brajeve vrstice - 80% vrednosti ter 12 invalidnin na 7 let.

Iz navedenega je razvidno, da je v naši državi zakonodaja do nekaterih slepih zelo krivična, še posebej do najšibkejših slepo rojenih otrok in njihovih družin.

Boris Šuštaršič, predsednik Sveta invalidskih organizacij Slovenije, je v svojem prispevku predstavil kratek zgodovinski oris nastanka in razvoja nacionalnih invalidskih organizacij. V času okrog prve svetovne vojne so nastajale prve interesne organizacije za gluhe in slepe ter vojaške invalide, ki so prevladovala do šestdesetih let prejšnjega stoletja, ko je po konvergenčnih vzorih iz zahodnoevropskih držav nastal prvi razmah invalidskih organizacij za različne vrste invalidov. Tedaj je v okviru državne institucije Konference za rehabilitacijo invalidov v Sloveniji nastala izredno pomembna pobuda, da se je takratnih 7 invalidskih organizacij povežalo v lastni koordinacijski odbor, ki je odigral in še danes odigrava pod spremenjenim nazivom ključno vlogo pri uveljavljanju invalidskih organizacij v slovenski družbi.

V svojem referatu je poudaril, da so invalidske organizacije primer prave pluralnosti na področju civilne družbe, v katerih se združujejo invalidi z različnimi političnimi simpatijami, vendar to ne predstavlja nikakršnih ovir pri njihovem delovanju v dobro vseh članic in članov na področju celotne države. Pluralnost pogledov na sam razvoj organizacij, programe in njihove izvedbe, ni samo zajamčena, temveč se tudi uresničuje. 17 nacionalni invalidskih organizacij, ki so medsebojno povezane v Svetu invalidskih organizacij, to jasno kaže, saj niti dve nimata iste strukture, istih programov ali prakse pri uresničevanju svojih avtonomnih različnih ekspresivnih in utilitarnih ciljev.

V zadnjih desetih letih se je pojavilo več različnih tez o našem prihodnjem razvoju, kar je pozitivno. Med temi tezami je zrasla tudi ideja o konceptu hendikepa, ki naj bi prinesla nove rešitve naših težav, skoraj da bi izničila našo invalidnost na fizičnem nivoju. Podobni koncepti na globalni evropski in svetovni ravni so sicer vsi neslavno končali, toda pri nas so se in se še čutijo nekateri poklicani zato, da celo otrokom v kamniškem zavodu invalidne mladine to vbijajo v glavo in zlorabljajo akademsko svobodo v odnosu do študentov Fakultete za socialno delo.

Navidezno nasprotje med invalidi in takoimenovanimi hendikepiranimi je povsem lažno, ker tu ni nobenih nasprotij in kvalitetnih razlik, ker smo vsi samo invalidi, in to mora javnost vedeti. Ni drugega ali drugačnega pristopa, ki naj bi bil kvalitetnejši od dosedanjega. Hendikepizem absolutno poudarja prilagajanje okolja invalidu, kar samo po sebi ni nič novega, saj to v nacionalnih invalidskih organizacijah zavzeto spodbujamo že skoraj stoletje, kar pa ne spremeni dejstva, da slepi ostajajo slepi, podobno kot pri ostalih vrstah invalidnosti, ter so tako neizogibni holistični strokovni pogledi, razvojne perspektive in seveda praktične rešitve.

Glede neposrednega financiranja posameznikov meni, da bo to ogrozilo invalidsko varstvo, ker celovitega tretmaja invalidovih potreb ne bo mogoče nadomestiti z žepnino. Že v preteklosti so se pojavile tendence, da bi opustili dosedanje samoregulatorno financiranje invalidskih organizacij in s tem posebej še njihovih socialnih programov ter da bi financirali vsakega invalida posamezno, vendar pa se to iz raznih razlogov (na trgu ni ustrezne ponudbe potrebnih uslug in storitev) ni uveljavilo. S predlaganim načinom financiranja bi porušili dosedanj sistem, novega pa ne bi bili sposobni vzpostaviti.

Možne spremembe na področju financiranja vidi v postopnem in razumnem spreminjanju že vpeljanih institutov socialnega in invalidskega varstva in v celoti podpira misel dr. Flakerja iz Fakultete za socialno delo, kot primera za postopno uvedbo avstrijskega modela financiranja potreb invalidov, z bolj selektivnim pristopom, večjimi sredstvi za določene primere ter s še dodanimi novimi oblikami.

Tomaž Wraber kot član projektnega sveta za pripravo zakona o izenačevanju možnosti invalidov je povedal, da se je zadnje štiri leta pripravljalo samo zakon o invalidskih organizacijah, ki je ustoličil

vodstvo invalidskih organizacij, na zakonu o izenačevanju možnosti, ki bi resnično pomagal invalidom, pa se ni nič naredilo. Menil je, da SIOS preveč avtoritativno zastopa invalide in da so na področju organiziranosti invalidov pri nas potrebne spremembe.

Rafael Zupančič je opozoril, da na področju invalidskih organizacij vlada diskriminatoren odnos med invalidi. Prva vlada po osamosvojitvi je omogočila pogoje za pluralizacijo in demonopolizacijo storitev v javnem sektorju in predvsem na področju nevladnih organizacij, civilne družbe in tudi na področju invalidskih organizacij, s kasnejšimi vlada mi pa so se stvari samo še poslabšale. Jasen dokaz za to je neiskren pristop vlade pri sprejemanju zakona o izenačevanju možnosti invalidov.

Uroš Gradišar in Marjanca Markelj pozivata na dejansko pomoč države in izenačitev možnosti z enakopravnim obravnavanjem vseh ter ugotavljata, da invalidi v Republiki Sloveniji nimajo enakih možnosti, in tudi dvomita, da jih bodo s sprejemom obravnavanega zakona kdajkoli imeli. Lahko bodo pridobili po zakonu določene pravice, ne bodo pa dobili možnosti, da bi te pravice uresničili v vsakdanjem življenju. Močno dvomita v dobronamernost tega zakona, četudi bo sprejet, ker na svoji koži občutita, da se že sprejeti zakoni ne uresničujejo, kot npr. zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov. Menita, da so odveč vse lepe besede in obljube, ker v praksi trkata na številna vrata brez kakršnegakoli vsebinskega odziva in pomoči. Kdor je pri koritu in se znajde ali vsaj koga pozna, ta nekaj dobi, ostali pa zaman trkamo, prosimo in ne dobimo ničesar.

Lojze Oblak je opozoril na nekatere aktivnosti in dejavnosti znotraj invalidskih organizacij, ki s samimi potrebami invalidnih oseb nimajo nikakršne povezave. Izjemna ustvarjalnost in sposobnost posameznih invalidnih oseb lahko pripelje tudi do tega, da zaposleni v posameznih invalidskih podjetjih postanejo žrtev sposobnih in brezobzirnih podjetnikov.

Štefan Kušar je pojasnil, da je Evropski invalidski forum reprezentativna nevladna organizacija za zastopanje interesov invalidov na ravni Evropske unije. Zastopa 50.000.000 invalidov v zdajšnji razširjeni Evropski uniji z jasno definiranim članstvom in kriteriji za pridobitev tega članstva. Nacionalni sveti invalidskih organizacij zastopajo svoje člane. Ima evropske nevladne organizacije, ki združujejo invalide glede na kategorizacijo invalidnosti. Eden od 27 članov je tudi Svet invalidskih organizacij Slovenije od maja letos, ko je bil v Varšavi sprejet kot polnopravni član.

Za zaključek

Državni svet Republike Slovenije je s tem posvetom odprl vrata civilni iniciativi in predvsem majhnim skupinam invalidom, da povedo svoje poglede na pripravo zakona o izenačevanju možnosti invalidov. Na podlagi uvodnih prispevkov in splošne razprave bo možno pripravljene teze za ta zakon še dopolniti in izboljšati. Ugotovljeno je bilo, da zakon nujno potrebujemo, za sodelovanje pri oblikovanju dokončnega predloga pa je izkazana visoka stopnja soglasja državnih institucij, stroke, uporabnikov in zainteresirane javnosti. V pričakovanju čimprejšnjega sprejema zakona o izenačevanju možnosti pa bi bila poslanica s tega posveta še v pričakovanju sprememb na dveh nivojih. Prve spremembe bodo opredeljene kot pravice v zakonu, druge pa so tiste, ki jih bomo morali udejanjiti v življenju, v glavi vsakega posameznika, na vsakem koraku, v lokalnih skupnostih, v državnih institucijah, v političnih krogih, povsod kjer želimo delovati kot enaki med enakimi skozi pravice in dolžnosti posameznika.

POKLICNO UVELJAVLJANJE ŽENSK V SLOVENIJI

Svetnice Državnega sveta Republike Slovenije Marta Turk, Petra Kersnič in Marija Perkovič so 16. novembra 2004 pripravile posvet z naslovom Poklicno uveljavljanje žensk v Sloveniji.

Uvodoma je svetnica **Marta Turk** udeležencem izrekla dobrodošlico in predstavila izhodišča za oblikovanje posebne skupine Državnega sveta za Ekonomsko uveljavitev žensk, udeležence pa je pozdravil tudi predsednik Državnega sveta Republike Slovenije **Janez Sušnik**. V nadaljevanju je spregovoril tudi veleposlanik EU v Sloveniji **Erwan Fouere**, ki je poudaril, da je v Evropski uniji eden glavnih temeljev ekonomskega in socialnega razvoja enakopravnost med spoloma, kar je po njegovih besedah zapisano tudi v pred kratkim sprejeti novi ustavi EU. Čeprav je opaziti velik napredek pri razvoju enakopravnosti med spoloma, pa je po njegovem še vedno veliko tega, kar je potrebno izboljšati, da bi tudi v resnici dosegli resnično enakopravnost. Postregel je tudi z nekaj številkami. Tako bi morale ženske v povprečju zaslužiti vsaj 16% več (v zasebnem sektorju celo 23%), da bi svoj zaslužek lahko izenačile z zaslužkom moških. Kljub temu pa je ugotovil, da je zaposlenost žensk v državah članicah EU več kot 60 % in celo narašča. K še izboljšanju položaja bo gotovo pripomogel tudi nedavno sprejet akcijski načrt, ki se še posebej osredotoča na spodbujanje zaposlovanja žensk. Veleposlanik Fouere je izpostavil, da je takšne načrte potrebno podpreti tudi finančno, sicer ostanejo brez pravega učinka. Zadnji akcijski plan, ki se bo zaključil konec leta 2005, vsebuje proračun v vrednosti 50 milijonov evrov. Slovenija se za ta denar lahko poteguje v okviru strukturnih skladov. Po Fouerejevih besedah je osrednji izziv za nadaljnji razvoj enakopravnosti med spoloma dejanska izenačitev spolov na trgu dela. K temu pa lahko pripomore samo sodelovanje Evropske unije, vlad posameznih držav in socialnih partnerjev, je še poudaril veleposlanik EU.

Svetnica **Petra Kersnič** je v uvodnem nagovoru izpostavila nekaj števil s področja zdravstva. Tako v Sloveniji beležimo 14.000 medicinskih sester, od tega je 6 % moških, med zdravniki in zobozdravniki, ki jih je v Sloveniji 5700, pa je opaziti vedno večji odstotek žensk. Opozorila je tudi na podatek, da ženske predstavljajo polovico svetovnega prebivalstva, ki opravi dve tretjini delovnih ur in prejme desetino svetovnega prihodka.

Izpostavila je tudi dejstvo, da velika večina žensk, ki opravljajo zdravstvene poklice, v zasebne življenju opravljajo drugi del tega poklica - torej opravljajo dvojno službo - vse pogosteje zaradi demografske slike skrbijo hkrati za otroke in stare starše.

Kot je dejala svetnica **Marija Perkovič**, analize kažejo, da so ženske bolj izobražene od moških, da dosegajo višjo stopnjo izobrazbe in usposobljenosti, vendar kljub temu najboljše in najboljše plačana delovna mesta zasedajo pretežno moški. Po njenem ženske zasedajo nižja, manj odgovorna in slabše plačana delovna mesta in so nadpovprečno zastopane v uradniških poklicih, v storitvah, prodaji in strokovnih službah. Prevladujejo med zaposlenimi na področju zdravstva, socialnega varstva, gostinstva, turizma, izobraževanja, kulture, informacij in v trgovinski dejavnosti. Ugotovila pa je, da so bili v zadnjem času v Sloveniji narejeni veliki premiki na področju zakonodaje glede doseganja enakopravnosti med spoloma.

Svetnica Turkova se je zavzela za krepitev ekonomskega položaja žensk in s tem razreševanja tako naraščajoče brezposelnosti žensk, dviga splošnega znanja in uvajanja kulture vseživljenjskega učenja kot načina za bolj aktivno vstopanje v gospodarstvo pa tudi v druge družbene sfere.

Vprašanje "Zakaj razvijati žensko podjetništvo in kaj to sploh je?" v državah članicah EU ni in ne bi smelo biti več vprašanje. Zdaj naj se razvijalci programov sprašujejo, kako spodbujati žensko podjetništvo in kateri od ukrepov imajo v posameznih okoljih najboljše rezultate.

Lizbonska deklaracija v napovedani strategiji rasti zasleduje vizijo, da naj evropsko gospodarstvo postane najbolj konkurenčno in dinamično svetovno gospodarstvo, zasnovano na znanju, to pa zahteva potrebo po ustvarjanju spodbudnega okolja za ustanavljanje in razvoj inovativnih podjetij, posebej malih in srednjih podjetij, med katerimi so tudi podjetja, ki jih ustanovljajo ženske.

Tudi zato je potrebno zagotoviti informacije in svetovanje ženskam in jim ponuditi podporo, ki jo potrebujejo pri uresničevanju svojih ciljev, povezanih z ekonomskim položajem, poklicno usmeritvijo, družbenim položajem in ravnovesjem v osebnem življenju. Kajti za to pravzaprav gre: za možnost, da izbereš, in za možnost, da se lahko hkrati posvetiš otrokom, družini, karieri, in ne, da se enemu odpoveš na račun drugega.

Podobno pomembno kot vprašanje razvoja ženskega podjetništva in podpornih ukrepov je tudi vprašanje razvoja družinskega podjetništva, znotraj katerega so pomembna vprašanja mladih (naslednikov) v družinskih podjetjih, generacijske razlike in možnosti za mlajše generacije, da morejo in zmorejo v pravem času prevzeti gospodarsko dejavnost od predhodnikov (torej ustanoviteljev) družinske obrti in podjetja. Znotraj družinskega podjetja se skriva tudi vprašanje socialne varnosti ostarelih ustanoviteljev in o vlogi žensk v teh gospodarskih subjektih, njihove socialne varnosti in iz tega izhajajočih pravic v primeru razveze, upokojitve itd.

Največ pa lahko za enakomeren gospodarski razvoj in ekonomsko samostojnost žensk storijo ženske same, tako da se brezposelne ne sprijaznijo s svojo usodo, tako da samozaposlene opozorijo na slabosti sistema, ki najmanjšim in najšibkejšim gospodarskim dejavnostim ne pusti rasti in se razvijati, da uspešne managerke v velikih korporacijah ne pozabijo na tiste, ki niso imele enakih možnosti in priložnosti v svojem življenju, in predvsem tako, da se vsaj od časa do časa povežejo, najdejo skupne projekte, kjer se druga od druge lahko učijo ter zgledujejo, da vztrajajo na partnerstvu med zasebno in javno sfero, kjer bo zasebna iniciativa, znanje in sposobnost posameznice in posameznika dobila svoje mesto in veljavo – tudi v podjetništvu!

Pobuda za ustanovitev Skupine za ekonomsko uveljavitev žensk v Sloveniji se je oblikovala že letos spomladi. Dejavnost parlamentarnih in svetniških skupin v okviru držav članic EU se vedno bolj posveča tudi in predvsem vprašanju, kako zagotoviti takšno možnost za vstop na trg dela, ki bo ženskam ponudil možnost in pravico do izbire, zagotovil enake plače za enako izobrazbo in enako delovno mesto, pravico in priložnost do samozaposlitev in ustanavljanja

podjetij, kjer bodo nastajala tudi delovna mesta in zaposlitve, prilagojena tudi drugim obveznostim ženske in življenjskemu ritmu družin, ustvarjala takšno pravno okolje, ki bo spodbujalo enakopravnejšo porazdelitev delovnih odgovornosti med oba partnerja v družini.

Državne svetnice se tako vključujejo v aktivnosti programa Skupnosti EQUAL in slovenskega projekta EQUAL VESNA. V delovni program skupine za ekonomsko uveljavitev žensk so zapisale med osnovnimi cilji prav opozarjanje vlade, parlamenta in drugih institucij, da pri oblikovanju ukrepov za spodbujanje hitrejšega gospodarskega razvoja, posebno pozornost posvetijo ekonomskemu uveljavljanju žensk, zagotavljanju sredstev za izvajanje programa poklicno uveljavljanje žensk in sprejemanju ustreznih zakonodaj, ki bo zagotavljala stalno kondicijo zaposljivosti žensk, jim olajšala vstop na trg dela v katerikoli od možnih oblik: z zaposlitvijo, s samozaposlitvijo, z vključitvijo v kooperativne organizacije ali z ustanovitvijo gospodarske družbe. Kljub temu da ženske predstavljajo več kot polovico populacije, s presenečenjem ugotavljajo, da se do vprašanja ekonomskega uveljavljanja žensk v Sloveniji soočajo najmanj z dvema skrajnostima, ena je na primer ta, da je spodbujanje ekonomskega uveljavljanja žensk in ženskega podjetništva v slovenskih razvojnih dokumentih uvrščeno med depriviligirane skupine, manjšine in Rome, s čimer se v družbi spodbuja mnenje, da je zaposlovanje žensk in žensko podjetništvo problem, druga pa, da se z nejasno definicijo, kaj pravzaprav je gender mainstreaming, nakazuje, da posebni ukrepi za spodbujanje žensk pri njihovem poklicnem uveljavljanju niso potrebni, saj je v ustavi in zakonu zagotovljena enakost, s tem pa zanikamo dejstvo, da imajo ženske še drugačno poslanstvo v življenju, ki pa skupaj s poslanstvom moškega partnerja ustvarjajo družbo odličnosti in blagostanja, kjer vsakdo najde svoj prostor in svoje človeško dostojanstvo.

Kako vplivajo različni ukrepi in finančne spodbude na spremembo odnosov v družbi, pove preprost primer: Če športnemu društvu iz proračuna namenimo milijon tolarjev sredstev za večjo vključitev mladih v športne dejavnosti, to pa obnovi nogometno igrišče, bomo z lahkoto prešteli, kakšen delež dečkov in deklic bo brcalo žogo na tem igrišču. Pomemben pokazatelj uspešnosti ukrepov spodbujanja je torej tudi gender budgeting.

Opozarjanje na vse ključne vidike ekonomskega uveljavljanja žensk v Sloveniji in opominjanje odločevalcev, da ne ukinjajo programov, ki prispevajo k temu, podpora in predstavitev uspešnih programov, predlaganje zakonskih predlogov ali amandmajev, pa bodo med glavnimi nalogami nove skupine Državnega sveta.

Državna podsekretarka Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve **dr. Neva Maher** je pojasnila pojem "gender budgeting". Gre za pridobivanje sredstev iz strukturnih skladov bruseljskega proračuna, pogoj za to pa je priprava enotnega programskega dokumenta, v katerem država opredeli prioritete. Slovenija je to že storila in določila naslednje prednosti:

1. konkurenčnost in podjetništvo;
2. znanje, razvoj človeških virov;
3. kmetijsko področje.

Okvir vsemu temu je po mnenju sekretarke Maherjeve evropska zaposlitvena strategija. Ta teži k povečanju produktivnosti, več in boljšim zaposlitvenim možnostim. Temelji na 10 smernicah:

1. aktivni in preventivni ukrepi za nezaposlene in neaktivne
2. ustvarjanje zaposlitev in podjetništvo
3. odzivanje na spremembe in spodbujanje prilagajanja in mobilnost na trgu dela
4. spodbujanje razvoja človeškega kapitala in vseživljenjskega učenja
5. povečanje ponudbe dela in promocije aktivnega staranja

6. enakost spolov v družbi
7. spodbujanje integracije in spopad z diskriminacijo ljudi pri dostopu na trg dela
8. delo naj se plača skozi spodbude za delo, ki naj privlačijo
9. preoblikovanje neprijavljenega dela v redne zaposlitve
10. sooči naj se z neskladnostmi glede regionalne zaposlenosti.

Vse smernice so tesno povezane s konkurenčnostjo bodisi gospodarstva, države, panoge bodisi posameznika. S tem se je potrebno soočiti in Evropska unija je dober primer takšnega soočenja, je dejala dr. Maherjeva.

Direktorica Urada za enake možnosti **Tanja Salecl** je poudarila, da si moramo ženske kljub v ustavi zapisanemu načelu nediskriminacije nenehno prizadevati za uresničevanje tega načela tudi v praksi. Pozdravila je idejo o ustanovitvi skupine DS RS za ekonomsko uveljavitev žensk, saj bi s tem poleg različnih institucij na vladni ravni dobili še en nacionalni mehanizem več, ki bi prispeval k oblikovanju politike enakih možnosti. Splošni cilji te pa so uravnotežena delitev moči in vpliva, enake priložnosti za doseganje ekonomske neodvisnosti, enaki pogoji in možnosti glede podjetništva, poklica, zaposlitve in priložnosti napredovanja na delovnem mestu, enak dostop do šolanja, izobraževanja, delitev odgovornosti za otroke, dom, svoboda pred nasiljem, povezanim s spolom. Direktorica Saleclova je omenila tudi pomembnost krovnega zakona na tem področju, to je Zakon o uresničevanju načela enakega obravnavanja. Določa namreč temeljna izhodišča za izboljšanje položaja žensk in ustvarjanje enakih možnosti žensk in moških na vseh področjih družbenega življenja. Poudarila je tudi institut zagovornice, ki deluje na Uradu za enake možnosti. Njej se lahko pritoži vsak, ki meni, da je bil diskriminiran zaradi spola. Postopek je sicer neformalen, zagovornica na podlagi ugotovljenih dejstev izda neobvezujoče mnenje, vendar je to neke vrste osveščanje, kako naj bi se ne ravnalo, da ne pride do diskriminacije. Tako je lani zagovornica v obravnavo prejela 11 predlogov. Prav tako imajo tudi brezplačni telefon, na katerega klici potrjujejo, da se ženske na trgu dela srečujejo z neenako obravnavo in diskriminacijo. Telefon deluje od leta 1998, v povprečju pa prejmejo po 4 klice na dan. Večina vprašanih se nanaša na delovno pravne zadeve, večkrat pa se pritožbe nanašajo tudi na neenake obravnave zaradi nosečnosti in materinstva. Kot je ugotovila Saleclova, se da z aktivnim pristopom, spodbujanjem, osveščanjem marsikdaj kaj spremeniti na bolje, zato eno glavnih nalog vidi prav v opozarjanju na stvari, ki so diskriminatorne. Trenutno na uradu pripravljajo resolucijo nacionalnega programa o enakih možnostih, kjer je velik del namenjen tudi trgu dela.

Lučila Hvala z Zavoda za zaposlovanje je predstavila konkreten program spodbujanja samozaposlovanja, ki ga izvaja zavod. Program je namenjen spodbujanju podjetništva in promociji ustvarjanja novih delovnih mest. Izvaja se v obliki dveh ukrepov. Prvi ukrep je pomoč pri samozaposlitvi, ki je namenjen pretežno brezposelnim, drugi ukrep pa zagotavlja finančno pomoč pri tem. Program se financira s treh virov: državnega proračuna, iz sredstev EU in iz naslova lastne udeležbe. Posameznik za samozaposlitev dobi dve minimalni plači za usposabljanje, kot finančno pomoč pa še sedem minimalnih plač. Ciljne skupine so brezposelne osebe in presežni delavci, kamor so seveda vključene tudi ženske. Strokovnjakinja Hvala je predstavila tudi nekaj števil glede strukture brezposelnih oseb. Največ brezposelnih je v starostni strukturi med 18 in 25 let in srednja starostna struktura. Največ brezposelnih je med tistimi s prvo in drugo stopnjo izobrazbe ter tistimi, ki so končali poklicno ali srednjo šolo. Med brezposelnimi je 53% žensk, največ takšnih s prvo stopnjo izobrazbe, poklicno in srednjo šolo. Kot pomoč pri samozaposlitvi se šteje posredovanje informacij o možnostih samozaposlitve, postopkih, dokumentaciji, znanja, ki so potrebna za pripravo lastnega samozaposlitvenega projekta. Takšne

informacije se posredujejo v obliki svetovanj in seminarjev z velikim poudarkom na marketingu in pripravi poslovnega načrta. V prvih desetih mesecih lanskega leta se je samozaposlilo 1540 ljudi, med njimi 37 % žensk. Največ žensk, ki se odloča za samozaposlitev, je starih med 26 in 50 let, med njimi jih ima največ poklicno ali srednjo šolo. V večini primerov se odločajo za samozaposlitev na področju poslovnih in osebnih storitev, trgovine, gostinstva in kmetijstva.

Moja Vadjal, samostojna svetovalka Zavoda META, je predstavila rezultate programa Poklicno uveljavljanje žensk, ki ga sofinancira Pospeševalni center za malo gospodarstvo. Razdeljen je v dva sklopa: prvega predstavlja Informacijsko središče Zavod META, z vsemi podpornimi aktivnostmi: motivacijskimi delavnicami, vključevanjem v mednarodne tokove, spletnim portalom, stalnim virom informacij in nasvetov za vse uporabnice, brezplačnim telefonom itd., drugega pa mreža promotork, ki delujejo v lokalnih podjetniških centrih po Sloveniji in v okviru svojih ostalih aktivnostih razvijajo tudi posebne projekte, namenjene ženskam in njihovemu položaju na trgu dela. V Sloveniji je usposobljenih 30 promotork, ki delujejo glede na regionalno razdelitev. Program PUŽ ima nalogo, da odpira in pospešuje nove oblike zaposlovanja žensk, da jih spodbuja, spremlja in opozarja na poslovne priložnosti. Deluje tudi brezplačni svetovalni telefon, kamor kličejo tako brezposelne kot zaposlene ženske. Zelo dobro imajo urejen tudi spletni portal na naslovu www.podjetnost.org, kjer objavljajo vse informacije, ki jih dobijo od promotork. Poleg tega izvajajo tudi vaučerski sistem svetovanja in motivacijske delavnice ter učenje javnega nastopanja. V program poklicnega usposabljanja žensk se je do lani vključilo 6095 žensk, 3100 se jih je udeležilo okroglih miz in predstavitev, delavnic in sejmov se je udeležilo 2996 žensk, na spletnem portalu pa beležijo vsak mesec 3000 obiskov žensk.

Direktorica Informacijsko dokumentacijskega centra Sveta Evrope v Ljubljani ter članica Koalicije za uveljavitev uravnotežene zastopanosti žensk in moških v javnem življenju **Liana Kalčina** je izrazila veliko nezadovoljstvo nad zastopanostjo žensk v slovenski politiki, kar je podkrepila tudi z nekaterimi številčnimi podatki. Tako je bilo leta 1990 na prvih državnozbornih volitvah izvoljenih 11 % žensk, leta 2004 pa samo za odstotek več. Podobno je z ministrstvi. Kalčinova je ugotavljala, da obstaja zelo velik razkorak med deklarirano politiko in prakso. Ravno zaradi tega je bila ustanovljena Koalicija za uveljavitev uravnotežene zastopanosti žensk in moških v javnem življenju, ki šteje 261 članov. Koalicija je bila ustanovljena z namenom, da se spodbudi in uveljavi uravnotežena zastopanost žensk in moških. Takoj so začeli s pregledovanjem zakonodaje in kmalu predložili napisan predlog za spremembo ustave, naj bo v državnem zboru zastopana najmanj tretjina poslank. Prav tako so pred volitvami v evropski parlament predlagali, da se Zakon o volitvah poslancev v parlament EU dopolni z določenim odstotkom žensk na kandidatnih listah. Koalicija deluje

tako, da poziva poslanke, poslance, oblikuje in pošilja predloge, poziva, opozarja javnost na problematiko, s katero se ukvarja. Kalčinova se je zavzela za spremembo zakonodaje, saj ugotavlja, da je to edini možni način, da se zgodijo spremembe.

Ida Repovž Grabnar s Statističnega urada Republike Slovenije je poudarila, da zadnji popis prebivalstva kaže večje število žensk kot moških v Sloveniji, čeprav se v povprečju na leto rodi več moških, vendar je večja njihova umrljivost. Predstavila je tudi nekatere druge podatke, ki so razvidni iz zadnjega popisa prebivalstva v Sloveniji. Opozorila je tudi na nekatere zanimive publikacije, ki jih je izdal Statistični urad RS ter navedla nekaj informativnih spletnih naslovov z različnimi statističnimi podatki.

V razpravi je **Nives Martljič** opozorila na kadrovanje v državni upravi in nekatere probleme v zvezi s tem. Ugotovila je, da so vsa ministrstva, razen Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, v moški domeni, in da vse pomembnejše položaje zasedajo moški. Menila je, da je kadrovanje v državni upravi bolj ali manj politična in ne strokovna zadeva, od koder so ženske večinoma izvzete, takšno stanje pa je po njenem mnenju katastrofalno. Pri tem je navedla tudi primer ženske, ki se po porodniški dobi vrne na delovno mesto, pri čemer pogosto ugotovi, da je prerazporejena ali pa je bilo njeno delovno mesto celo ukinjeno. Prav tako ostane neocenjena, to pa je podlaga za napredovanje. Kot je ugotovila Martljičeva, so ženske vedno bolj v položaju, ko opravljajo samo administrativna dela ali pa so neke vrste tajnice.

Jadranka Vesel iz Združenja kooperativ je nekaj besed namenila socialni ekonomiji, ki jo po njenem mnenju vedno pripisujejo ženskemu sektorju, to pa zato, ker so tam najnižje plače, najslabši delovni pogoji in najmanjše kotizacije popularnosti. Poudarila je, da so ženske kooperativna bitja in da so ženske tiste, ki znajo, zmorejo in delajo tudi takrat, ko ne gre za plačano delo, to pa je področje socialnega podjetništva in kooperativ, ki so pri nas še neurejene, nimajo zakonske podlage in ne najdejo svojega mesta v družbi. Karmen Potokar je omenila problem diskriminacije mater. Menila je, da si ne želi biti enaka moškim, ker misli, da je enakovredna, zato pa si želi enakih možnosti, čeprav je prepričana, da je takšna želja povsem nerealna. Ljudje se namreč rodimo z različnimi talenti, kar pomeni, da naše možnosti nikoli ne morejo biti enake, samo pravica, ki omogoča uveljavitev lastnih sposobnosti, pa mora biti zagotovljena vsem na enak način.

Razpravljalke so v razpravi opozorile tudi na diskriminacijo žensk v tiskanih medijih, na izrazito zlorabo podobe žensk v reklamnih TV spotih, kjer so opozorile celo na »sindrom Hane Suralove« in na izjemno slabe posledice vpliva takšnega cenenega informiranja in tržnega delovanja ob poplavi potrošništva.